Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NAM THỨ MƯỜI BỐN. SỐ THỨ 2/17 — MỖI SỐ 0$02 — NGÀY THỨ HAI 10 AVRIL 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Hanoi	Tỉnh nhà	Ngoại quốc	Hanoi	Tỉnh nhà	Ngoại quốc
Một năm. .	6$00	6$90	8$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và						
Các công-sở	»	5.00	8.00	3.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	4.20	3.25	5.00	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	2.50	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Réceptions à raison de 0 fr 5 par centimètre de hauteur, sur 0 = 043 de large.
Une seule insertion. . . . 0 , 50 la ligne
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 la ligne
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 00 la ligne
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái kết-quả sự học của người mình

Vào khoảng vài mươi năm trở lại đây xem ra người mình có cái khuynh-hướng về sự học mạnh lắm; kẻ chợ nhà quê nô nức nhau về sự học, trai lành gái tốt đua đầy nhau về sự học; đến nỗi trường nào cũng chật, nhà trường mở thêm mãi mà vẫn chưa nhận hết học-trò, xin được ngồi vào một góc ghế ở cái bàn học nhà trường dễ thường cũng vinh hạnh không kém gì được một ngôi đình đám ở nơi đình trung miếu sở. Thấy người mình biết ham học như thế, thì ai lại chẳng có bụng mừng thầm cho cái cơ tiến hóa của nước nhà mai sau. Vậy mà sự học của người mình, cứ cái hình-trạng ngày nay mà xét, lại hẳn như gây thành ra có một cái kết quả không hay, là những người học dở dở dang dang phần nhiều thành ra một hạng người vô nghiệp vậy.

Ô! mong cho trong nước có nhiều người đi học, nếu người đi học nhiều mà người vô nghiệp cũng lại thêm nhiều thì mong làm gì cho thêm tội? Không, không phải thế; cái kết-quả không hay ấy là tại cái cách học của người mình sai lạc, chứ nguyên-nhân vốn không bởi sự học mà ra.

Tức như sự học là cái cửa bán thứ nhất ở trên đời, mà chính là cái yếu-tụ sinh-hoạt của người nữa; phàm đã là người ai cũng nên học, có học thì kiến văn mới được rộng rãi, trí-thức mới được mở-mang; người không học thì chỉ có cái hăng-lực tay làm chân chạy, đầu đội vai mang; người có học thì ngoài cái năng-lực ấy, lại còn thêm được có cái khối óc khôn ngoan, tấm lòng suy nghĩ mà cái trí khôn ngoan suy nghĩ của tấm lòng khối óc ấy, lại có thể giúp cho sức người hành-động thêm khéo léo lanh chạy; cùng một nghề, cùng một việc mà người có học với người không học hơn kém khác nhau xa; cho nên chẳng những là người làm việc bằng trí-não phải học đã đành, mà người làm việc bằng chân tay không học cũng không được.

Người các nước văn-minh đời nay không đâu là không thực-hành cái luật giáo-dục cưỡng-bách, suốt người trong nước, ai cũng từng có cái công phu học-vấn trong bảy tám năm; dù người cày cuốc, kẻ thợ-thuyền, không mấy người là không xem nổi quyển sách, đọc thông tờ báo; người ta muốn định cái trình-độ văn-minh hơn kém của từng nước, chỉ phải xét cái số người biết chữ của nước ấy ít hay là nhiều.

Song, cách học của người ta không thiên-trọng về đường khoa học, chỉ dạy cho em đi học và những học trò các trường học đều phần nhiều có một cái mục-đích chính đáng là cái mục-đích tập nghề luyện-trí để mong sau này thành được những tay nông-nghiệp giỏi, công-nghiệp tinh, thương nghiệp lớn, làm lợi cho nước, làm ích cho nhà; xã-hội không lấy các nghề thực-nghiệp làm khinh, học-trò cũng không lấy các khoa thực-nghiệp làm rẻ; trừ một số ít người nhân cái tính chất, cái cảnh-ngộ, cái tài lực sở cập mà có thể chuyên theo về nghề chính-trị, về pháp-luật, nghề văn-học, còn ai nấy đều lo lĩnh-thụ được cái trí-thức phổ thông, cái kỹ-năng như-yếu, rồi kẻ thì xoay ra làm ruộng mà thực-hành được những cách cải-lương tiến chủng, người thì xoay ra làm thợ mà cố sao được sáng nghề nhiều cái mới, chế-tạo nhiều cái hay, người thì xoay ra đi buôn mà cố sao được tổ-chức cho to, kinh-doanh cho khéo; vì thế mà thực-nghiệp trong nước càng ngày càng phát-đạt, mà nước càng ngày càng thịnh, dân càng ngày càng giàu, thực là cái kết-quả rất tốt của sự học phải đường vậy.

Người mình cái óc khoa-hoạn tiêm nhiễm đã mấy mươi đời, bây giờ theo đòi tân-học mà cũng chưa thoát khỏi cái tệ-tập ngày xưa, hễ đã bước chân vào nhà trường thì tưởng ngay như mình đã lẫn được cái bực thang phú quí hiển đạt rồi, đối với bọn điền-tốt công-nhân, nghiễm nhiên thành hẳn ra một giai-cấp khác, đọc được lăm ba câu sách thì đã ra dáng có ý bỉ thiện công-việc không thèm làm; một trăm người học khéo làm chỉ có một hai người đi được tới nơi, còn biết bao nhiêu người đứng luẩn quẩn dọc đường, cũng cứ còn trông trước ngóng sau, hâm-tiện cái vinh hoa của con người nhược; đất rưỡng không người mở-mang, công-xưởng không mở-mang, công-xưởng không người phục-dịch, mà kể hàng trăm hàng nghìn những cậu học-sinh non, sức dài vai rộng đành để cho cha mẹ vợ con anh em chúng bạn đeo cái nợ bảo-cô, rồi mới sinh ra cờ gian bạc lận, thầy cúng thầy cò, hiệt thì biển nhân thủ tài, hung thì dấu trộm đuổi cướp; trong một xã-hội mà người phần lợi nhiều, người sinh lợi ít, cái tệ hại thật là gớm ghê; mà xét ra chỉ bởi người mình sự học sai đường nên mới gây ra có lắm người vô nghiệp như thế.

Muốn cho sự học có ích mà không có tệ thì nên bỏ hẳn cái ngộ-điểm trước đi, lấy sự học là cái thuốc hay luyện óc đúc hồn, chứ không phải chỉ là cái đường tắt xu vinh trục lợi; người nào học được tới nơi thì [illegible] học cho đủ cái tư-cách phổ thông, cái kỹ-năng như yếu, rồi kiếm công tìm việc mình tự lập lấy thân mình; đó tức là cái mục-đích theo học rất chính-đáng của người Âu Mỹ đã được kết quả thật hay, mà ta nên ngắm để làm gương vậy.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 7 Avril 1926

Việc nước Pháp

Báo *Excelsior* nói rằng vì mấy cuộc hội-nghị về việc Maroc ở bộ ngoại-giao mới rồi, mà gây nên những lời chất-vấn sai lầm ở nghị-viện. Bản ấy nói chính-phủ Pháp-văn-thân nhiều hợp lòng hiệp lực với Tây ban-nha. Báo *Œuvre* lại nói: Anh tưởng nước Pháp định giảng hòa riêng thực là lầm. và thực trái với mọi lời tuyên-cáo của ông Briand.

Việc nước Tây ban-nha

Ở Madrid có tin rằng báo *El Noticiero* đăng một bài nói rằng hai chính phủ Pháp và Tây-ban-nha ký công hợp ý nhau về các điều kiện giảng hòa với người Rifains. Nước Pháp thì bỏ nay có thể giảng hòa ngay được, mà chính phủ Tây-ban-nha muốn trì ngày để quân tình của Abd E-Krim đi.

Việc nước Bỉ

Ở Bruxelles, M. Vandervelde đã khai-nghị cuộc hội-nghị mọi giáo, và hàng hải để ung-chuẩn, và thi hành các giao ước quốc-tế năm 1919, về cái thuế-lệ hàng-hải.

Việc nước Ý

Các báo có nói các nhà xuất cảng nước Ý có ý ngại về quan thuế nước Pháp tăng lên 30 %. Các báo ấy nói nghề nông phố, và nghề làm đường bị hại nhất về việc ấy. Báo *Popolo di Roma* nay mai hai chính-phủ sẽ điều đình với nhau về việc ấy.

Có tin rằng một người đã bà dâng sáng lực bắn ông Mussolini bị thương nặng.

Việc nước Nga

Tại Moscou, M. Tenitcheline có tuyên-bố cho các báo biết rằng chính-phủ Nga không dự cuộc hội nghị thanh-giảm quân bị, vì hội-đồng đặt ở Genève, và nước Tauy sĩ không ý cho khoản của chính-phủ Nga yêu cầu M. Tchitcherine lại công kích kịch liệt nước Anh mà nói rằng nước Anh muốn lợi-dụng cho giao-ước Locarno để lại nước Nga.

Việc nước Xiêm-la

Phi-hành-gia trung-úy Đan-mạch tên là Boived cưỡi tàu bay Fokker, máy phát động Lorraine, đã ở Bangkok ngày hôm qua. Phi hành gia Hersheud, máy bay hỏng, phải đỗ ở gần Rangoon sẽ đem máy bay đến Bangkok để chữa.

Việc ở Java

Một bọn khởi nghịch ở Achem, ở miền bắc Sumatra, đánh một toán lính tuần-cảnh Hollandais. Đại úy Paris bị giết, cùng là 5 người lính bản xứ, 5 người lính khác bị trọng thương, và 6 người bị thương nhẹ, 19 người khởi nghịch bị hại.

Việc nước Nhật-bản

Có tin rằng tại hội-đồng quan-thuế ở Bắc-kinh, nước Nhật, nước Anh, và nước Nga đã điều-đình với nhau về việc phân biệt các thứ hàng đánh thuế. Số đặt một khoản thuế ngoại phụ tạm thời tự hàng hóa hạng thường là 2 1/2, cho đến hàng hóa xa xỉ là 22 1/2. Cuộc hội nghị ấy xem chừng có cơ khá lắm.

Chánh-phủ hoãn cuộc hội-nghị thương-mại về các đảo Thái-bình-dương đến tháng septembre, cứ không nhất thiết các nước phải đình lập một công ty, tuy-bản là 5 triệu vạn, để thi hành cái chương-trình của nghị-viện đã ưng chuẩn, về việc mở thêm sự giảng-thảo ở Cao-ly.

Việc nước Hoa-kỳ

Quan tổng thống Coolidge nói rằng Hoa-kỳ không nên nhận lời vào hội Vạn quốc. Ông lại phản kháng việc Hoa-kỳ dự vào cuộc hội-nghị Genève.

Hoa-kỳ cử một phái bộ đến Pan-luật-tân để xếp đặt việc đại điển.

Việc nước Ấn-độ

Bốn ngày hôm nay, dân Hồi-hồi, và dân Ấn độ có việc xung-đột với nhau ở Calcutta. Nhiều người bị thương. Song tình hình đã khá.

(Indopacifi)

Việc Trung-hòa

Việc chiến-tranh

Có tin đích xác rằng Nội-bộ-phủ, và quân-dân-quan đã ký giao-ước với nhau để chống lại Trương-tác-Lâm.

Đường hỏa xa Bắc-kinh Hán-khẩu

Người Âu-tây và người Trung-quốc làm ở sở hỏa xa Bắc-kinh Hán-khẩu họp nhau để phản kháng việc viện quản-lý sở hỏa-xa ấy lấy số vay tiền để giả hồn tháng tiền công, bèn vay 400.000 dollars mà trốn đi mất.

Việc phòng pháo vào Bắc-kinh

Ngoại-giao đoàn vẫn phản kháng về việc phòng pháo bằng tàu bay, và việc làm nguy-hiểm đường giao thông, nhưng các thư ký đề-luận Trung-hoa chỉ ký làm buồn cười, vì ai nấy biết có ăng ca công hiệu lắm.

(Indopacifi)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ ngài làm ơn chỉ bảo cho tôi việc sau này:

Người làng tôi là ông L. K. T. đã bán đợ cho tôi 15 mẫu ruộng, tính ra đã 32 năm nay. Theo như lời giao kèo đã giữ đúp trong những bài trước, tôi thiết tưởng cứ ngoại ba mươi năm là ruộng cầm ấy thuộc về kỳ-vật của tôi rồi. Nay tôi muốn ruộng ấy thì ông L. K. T. lại viện lẽ rằng, trong khoảng 30 năm trước tôi có cho ông ta lĩnh canh hai lần, và ông ấy có nộp tiền tôi, tại đã có quá 30 năm cũng không thuộc về kỳ vật của tôi được.

Vậy như thế, ông L. K. T. có lấy lẽ gì mà ức tôi chắp sổ ruộng được không? Nhờ ngài chỉ bảo cho thì chắc những lời được cảm ơn ngài, mà tôi chắc rằng những người có việc như tôi cũng cảm ơn ngài lắm.

LỜI ĐÁP. — Theo như đã chỉ rõ mình mình thứ 20, thì những ruộng cầm đề quá 30 năm, mà không chuộc thì ruộng thành ra kỳ-vật của người mua ợ.

Việc ông cho người bán đợ lĩnh canh trong sáu không 30 năm ấy, không có lẽ làm trở ngại gì đến cái quyền trái chủ của ông. Vậy nay ông là người có quyền sở hữu ruộng ấy rồi.

Ph. h.-L.

Nghị-luận và thực-hành

Bản quán tiếp được bài sau này của một bạn đọc báo:

Xưa nay phàm việc gì cũng có nguyên-nhân, để có nguyên-nhân thì có kết quả, mà nghị-luận tức là nguyên nhân, thực hành là kết quả. Nếu chỉ việc gì cũng vậy, nghị-luận để định thì phải thực-hành. Nếu chỉ không ngôn không hành sự, thời có [illegible] xưng cứ nghị dân trí mà Pháp mạnh, là vì người ta lấy nghị-luận thì thực-hành.

Mấy năm nay ta bị bệnh dịch hạch, dịch sốt rét, dịch thổ-tả v. v..., đến nay lại thấy dịch nghị luận. Đi đâu cũng nghe nghị-luận, nói đâu cũng nghe nghị-luận. Nào tự-lê là dân-nam, thế là bàn khai, khế là văn-minh! nào phải đổi giết-mam thời trước mà theo cách văn-minh đời nay! Hình rằng-thuyết, chép ra sách vở, nghe lời bàn thì đẹp lắm, ai cũng đương đứng mà chờ ngắn đầu mà mong. Ai ngờ đến nay lấy còn im lặng chưa thấy thực-hành gì cả.

Người nhà Tống nói rằng: «Nghị-luận đa nhi thành công thiển» Câu ấy thật nên bàn cho nước ta.

Nay xin kể rõ như sau này:

1) Nghị-luận về «học giới» thì nói rằng kinh nghiệm phải tự mình tự làm thì mới thấy thiệt thực dụng, phải bỏ [illegible] văn-minh của Âu-tây mà theo văn-minh của Tây-ban-nha, thì mới là quốc tây. Nghị-luận thế thì còn phải nói gì nữa, nhưng thử xét: đến các trường giáo-dục như tiểu-học, trung-học và cao-đẳng, học trò lắm tiết nghiệp chỉ làm đến ông thông, ông phán, ông đốc, ông thám là cùng. Còn như bọn canh-nông, công-nghệ, thương-mại, chuyên-môn nghiên cứu cho tinh, có khi ý xin thì không biết gì cả, liệu thân thái nào mà được sao? Còn học quốc văn không thấy dịch được sách gì hay thì không biết thế nào là bảo tồn quốc-túy??

2) Nghị-luận về «nông giới» thì nói rằng việc cày là rất hèn, phải theo cách cày như Âu-châu, chỉ ưa làm về, mà thạch thành cao, mấy nước mấy cày nhiều điều tiện lợi. Nghị-luận như thế thì còn nói gì nữa, nhưng nhìn ra ngoài đồng vẫn còn trâu cày bò đi trước, người cày người bừa tiếp sau, tốt xấu tùy chất đất, thay bạn mặc ông trời, trong rừng núi hoang nhiều, đất chưa khai lợi, người chưa hết sức. Một kẻ cày năm bảy hè ăn, năm được mùa còn khá, năm mất mùa không kể đói kiệu-liệu! Thế là cái lương nghề nông phải kể gì?

3) Nghị-luận về «công-giới» thì nói rằng việc công của ta có hai hạng, phải học kỹ nghệ như Thái-tây, mở trường bách công, học lấy cơ khí để bán ra ngoại quốc thì công giới mới phát đạt được. Nhưng nhìn vào trường bách công thì chẳng qua sai khiến làm công, chứ hấp sắt thế nào, làm máy thế nào, có nghiên cứu gì đâu. Kỹ nghệ ta như ghế mây, đồ khảm chẳng qua được vài thứ thôi, vật dụng tốt đẹp toàn là đồ ngoại quốc cả. Xem hai cửa Bắc-kỳ và Nam-kỳ hàng hóa xuất cảng như gạo, thóc, cá khô, tơ, bông, v. v... đều là nguyên-liệu cả mà hàng hóa nhập cảng như cơ khí lụa vải v. v... là chế tạo phẩm cả. Hàng ra thì rẻ, hàng vào thì đắt, liệu ta có thể tranh lợi quyền với họ được sao?

4) Nghị-luận về «thương-giới» thì nói rằng hợp cả công-tư, thông hành hai bờ để buôn với ngoại mà trên xe hỏa, dưới tàu thủy người đi buôn chẳng qua hàng hóa Trung-kỳ đưa ra Bắc-kỳ, hàng hóa Bắc kỳ đưa vào Nam-kỳ, tranh nhau một chút lợi còn con trong nước, chứ nào để thấy ai xuất cảng tranh lợi quyền với ngoại quốc? Than ôi, thế thì thương-giới ta mong làm sao cho phát đạt được?

5) Nghị-luận về «quan-giới» thì nói rằng tỏ khoa cử đã dụng thực tài, mà triều-đình tổ quan không thấy có tài đức gì lạ, chỉ theo thứ tự trước sau mà thuyên chuyển! Những kẻ quyền cao lộc trọng thì thi vị thế sau, dưới thì tham quan ô lại, lối lộ công hành công ngày càng thịnh. Đây triều xanh tin bởi có sĩ như Liêt-Ngọc, như Y-đăng-bảo-vấn không?

Phong tục thì ngày một đổi bại, cương-thường đứt bỏ, liêm sỉ toàn [illegible] giữa, con gái có chồng theo trai mà không thẹn, phong-hóa tự mình, nói không sao xiết, thế mà cứ nghị luận sửa sang dân tục bỏ hèn, thì không biết sửa sang dân tục cái gì?

Hay là lại nghị-luận để mà thực hành khó chăng? Than ôi! ở đời này có sự gì là khó? Người Mỹ thực hành cái nghị-luận hợp nhất, người Pháp thực hành cái nghị luận dân-chủ, người Nhật thực hành cái nghị luận duy-tân, hoặc tài dụng kỹ công dã, hoặc quốc nghị hành thân, hễ ai đương người quốc áp-chế, hễ ai đương quốc thế suy nhược, thì mà trọn đều thành công được cả, vì người ta đã quyết kế thực hành thì chưa đặt được mục-đích chưa chịu thôi. Xem thế thì biết ở đời không việc gì là khó. Phương chi nước ta nay thời-thế để làm mà kẻ đang quyết làm, thật cũng không hiểu vì sao? Nước ta thời-thế để làm có bốn điều:

Quốc gia nhàn hạ. — Nếu nhà nước phải lúc có binh-cách, toàn dân đều vận động, còn phải chăm-chăm lo tập luyện quân binh, bảo toàn cảnh thổ, mà muốn cải-lương cái tinh trị thì mới là khó; nhưng nước ta đương gặp lúc dân tình minh thấp, ngoại ao hòn bình thì nhân đó cải-lương có gì là trở ngại? Á-tế một điều để thực hành!

2) *Dân trí khai thông* — Nếu dân trí ta mà mang thì thấy sự nhất sự cảnh biến, như nước chưa từng văn hiến, tự-tưởng không khác kinh hoàng người bàn dụ tàn, hễ bàn thì «tục quản nghị phi đồng, vi đó phá hoại», mà muốn cải-lương cái tinh-trị thì mới là khó; nhưng nước ta giáo nghĩ suy đã lâu, ai cũng biết cạnh họ là hễ họ tân học là văn-minh, một người xướng, năm bảy người họa, không ai là ngại trở đều gì. Ấy là hai điều để thực hành!

3) *Tài dụng tác.* — Muốn làm các công cuộc văn-minh thì phải dùng nhiều tiền của, nếu quốc dân thiếu kém thì thực hành mới là khó; nhưng quốc dân ta xa xỉ phù phí, có bao nhiêu của bỏ người ngoại quốc rút đi mà không biết, nếu sáng tiết thực để lo thực-nghiệp thường còn dư dụ. Cứ như: «Bách tích tác quân thực bất tác?» Là thế Ấy là hai điều để thực hành!

4) *Học hành tiện.* — Nếu muốn hấp thụ văn-minh nước ngoài thì phải nước thấy người ngoại quốc về đây để coi em, hoặc phái bọn thiếu-niên anh tuấn du học ngoại quốc, đợi khi nào học thành rồi về nền sang chính-trị tức mới là khó; nhưng nước ta đã sẵn nước bảo hộ khai hóa đã rồi!! Nước bảo hộ là một nước rất văn-minh trong thế-giới, mà-đem lòng dìu dắt nhau ta, trên con đường tri-trị, việc gì khôn, việc gì cấp, việc gì nên trước, việc gì nên sau, cứ theo giống người Pháp mà bắt chước thì công sự lợi thời phiền phức gì cả. Ấy là bốn điều để thực hành.

Nước ta đã có bốn điều để thực hành thế mà sao không thực hành?

Phương chi lại còn một cái rất nên thực hành mà phải thực hành ngay mới được, là cái cách nghĩa Pháp-Việt đã hư mà sao chi thấy nói chưa thấy làm?

Quốc dân lấy làm mong mỏi lắm.

Minh-Phương (Vinh)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Bà Võ Phi Hùng Cúc Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng cha, Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC HANOI

Thời-giờ

7 giờ	26 độ
15 giờ	28 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	10 $ 50
— nhì, —	9 80
— ba, —	9 40
Thóc hạng nhất, —	6 50
Ấp ngô —	5 50

Giá hạn. — Kể từ ngày 9 Avril 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 1 f. 55.

Thị giá quốc trái.

Ngày 30 Mars 1926

3 %, hoàn dần	60 f. 05
3 ½ %, hoàn dần	85 f. 95
4 %, vĩnh viễn 1917	45 f. 25
4 %, » 1918	45 f. 00
5 %, » 1920	69 f. 60
5 %, hoàn dần 1920	78 f. 05
4 %, » 1925	96 f. 60

Ngày 8 Avril 1926

3 %, vĩnh viễn	47 f. 75
5 %, 1915-1916	67 f. 3)

Tin tàu. — Tàu *Claude Chappe* mang thư sang Pháp, đến ngày 15 tháng 5 ở Marseille. Tàu *Paul Lecat* chạng ngày 19 avril thì ở Saigon khởi-hành.

Các thư từ ở Ba-lạt mang xuống Hải-phong chuyển xe lửa 2) giờ 7 phải đến 14 avril.

Chức Thẩm-phán Nam-kỳ. — Nếu lại bản quán đã đăng trước, quan cai trị hạng nhất Le Fol quản-lý văn phòng phủ toàn-quyền sẽ bổ làm Thẩm-phán Nam-kỳ. Ngày hôm nay 9 avril đã có nghị định của Toàn-quyền cử quan cai trị Le Fol đi quyền Thống-đốc thay M. Cognacq thống-đốc hạng nhất đã thuộc-địa về nghỉ.

Việc truy điệu ông Phan-chu-Trinh. — Phó Toàng ta viết ra cho ta hay :

Ngày thứ năm, 8 Avril 1926, các học-sinh các trường Hà-nội riêng trong nước mới, tức là đi từng bọn kéo đến trường Cao-đẳng Sư-phạm để truy-điệu nhà văn-hào Phan-chu-Trinh. Cả năm nữ học-sinh lớp bổ cũng một ngàn người đến dự lễ từ 12 giờ trưa đến 2 giờ 30 rồi là có tự-ý giải tán, không xảy ra sự gì cả.

Cần dùng một người giữ sổ sách giỏi, để giữ sổ các tên bạn mua hàng.
Không thạo nghề thì đừng đến.
Không cần phải đến hỏi, cứ viết thư và đính theo các giấy chứng-nhận tốt đến xưởng AVIAT, đường Rialan cũng được. 5629

«Tại hiệu BẢO CHẾ MONG ĐỒ có bán :
CHLORATE DE POTASSE dùng làm pháo.
L'ALUN de CHROME dùng để nhuộm da.
ACIDE FLUORHYDRIQUE dùng để đắc thủy tinh.
CARBONATE D'AMMONIAQUE et VANILLINE, dùng cho các hàng bánh và kẹo. 5621

Cuộc hội-đồng Bảo-hộ. — Hội-đồng bảo hộ đã họp sáng hôm qua 8 Avril 1926. Trong chương-trình nội-đồng bàn có các việc sau này :

Bản dự-định đặt lệ thuế xe day nhất, trừ xe ô-tô không kể, tại các tỉnh trong xứ Bắc-kỳ ;

Bản dự-định sửa lại điều thứ 2, đạo nghị-định ngày 18 mai 1912 về việc xử-kiện đất tại xứ Suối bạc thuộc tỉnh Vĩnh-yên ;

Bản dự-định cho thôn Nam-thôn, xã Quần-phương thượng, huyện Hải-hậu (Nam-định) được miễn lệ ;

Duyệt-y bản dự-định số chi-tiêu phụ của nhà cầm-đồ Hanoi về năm 1926.

Duyệt-y tờ bẩm bàn về việc đấu giá mua hỏa cái xe lửa để ủng cho sở công-chính Bắc-kỳ ;

Duyệt-y tờ bẩm bàn về việc đấu giá làm con đường hàng tỉnh số 13 về ngã Tác ba về phủ Yên-bình (Tuyên-quang).

Duyệt-y tờ bẩm bàn về việc đấu giá cho thuê các lệ số 3, 1, 3 4 và 5 bến bị ở Mễ-Âm (Nam-định) về năm 1926 và 1927.

Bản dự-định cho phép các phủ huyện thuộc tỉnh Hưng-yên được vào số chi tiêu Bắc-kỳ năm 1926 một số tiền 9 030 đồng để chi về việc làm 6 cái trường học tại các nơi ấy.

Rin dự-định về việc cho đất để mở Xét những đơn xin nhập-tịch của Pháp của MM. Phạm-văn-Nhã, Nguyễn-văn-Khương, Vũ-đa-Ký và người quản Ngô-văn-Hinh v.v.

Cuộc số số trẻ-con Tây-lai vô-thừa-nhận, hoãn đến 15 Juillet 1926.

VẢI TRẮNG BÁN CHIẾU HÀNG
Nhà DEMANGE Hanoi có nhiều chúc bán trắng hàn giá chiếu hàng :
một tấm 18m. 4 $ 20
một thước 0 . 24

CINÉMA PALACE
CHƯƠNG TRÌNH
Từ thứ tư 7 đến thứ ba 13 Avril 1926
LA COUPE A L'AMOUR
Phim ảnh 2 đoạn — Vui suốt tối

CHƯƠNG TRÌNH
Từ thứ bảy 10 đến thứ ba 13 Avril 19.6
ĐÁN BẢ BA CHỒNG
Đại phim ảnh 5 đoạn
SỰ BÍ-MẬT
Tiểu thiết chiếu-bóng
Hồi thứ 8 và thứ bảy
3.008

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sỹ MAURICE LOUBET
Thương thu, cộ nghề đặng Bắc-Âu hội-viên, Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Saïd (Ai-cập) Kaire.
Ngoại khoa, hòa-tinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ thăm bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 8 giờ
— chiều 14 — 16 —
KHÁM BỆNH : Giá 5 đồng một lần
XIN GIẤY LÀM CHỨNG : Giá 1 $ 00
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG CỔ LONG, số giấy nói số 236.

CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
Có bán đủ cả các thứ thuốc
NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY
3022

MỚI XUẤT BẢN :
SỔ-HỌC ĐỊA-DƯ
Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ
Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt và nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ đẳng yếu-lược
PHẠM-HUY-LỤC Soạn
Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ
Giá bán : 0 $ 50 — Tiền cước : 0 $ 20
Bán tại bản-quán và các hàng sách

Kỳ thi các tiếng Đông-phương. — Các điều-lệ kỳ thi tiếng Đông-phương ngày hôm qua nhơn sau này :

Bài chữ Pháp dịch ra quốc-ngữ
Bản dệ-nhị-cấp

Le commerce

C'est avec l'Extrême-Orient et surtout avec la Chine que l'Indochine fait le commerce le plus actif et cela est naturel en raison du voisinage de ces régions.

Le Japon et les Philippines constituent notamment depuis quelques années un débouché croissant pour le riz de Cochinchine.

Mais les Annamites, dans leur propre intérêt, doivent s'efforcer de modifier progressivement les conditions actuelles de ce commerce.

Avec la Chine, il est facile de diminuer les importations et d'augmenter les exportations. Certains produits en effet, comme le thé et le vermicelle, dont l'Indochine achète chaque année de grandes quantités à la Chine, peuvent être très facilement obtenus ici ll en est de même de soie, de la porcelaine et du papier.

Inversement, certains produits indochinois exportés sur le marché chinois, le sucre, par exemple, peuvent y prendre une place de plus en plus importante. Il en est de même du riz et des oléagineux pour le marché japonais.

Il ne faudrait pas croire cependant que les Annamites puissent brusquement cesser d'être les clients des Chinois tout en continuant d'être leurs qu'il doivent faire pour augmenter leurs ventes et diminuer leurs achats à la Chine, il leur faut user de prudence, car il est trop évident que s'ils cessaient d'être clients de la Chine, celle-ci ne manquerait pas d'user de réciprocité et il ne lui en coûterait pas beaucoup plus de s'approvisionner ailleurs des produits comme le riz, par exemple, qu'elle demande à l'Indochine.

MUỐN BÁN
1 cái đàn Piano hiệu Gaveau (droit)
Hãy còn tốt lắm.
Hỏi tại báo-quán. 5.620

BÁN VỈ ĐI XA
Các đồ đạc bằy buồng ngủ, buồng ăn, bát đĩa, đồ nấu bếp, vân vân, giá rất hạ.
Hỏi-tại 46, phố cửa Bắc Hanoi, từ 12 giờ cho đến 1 giờ 1/2. 5.629

Cuộc hội chợ phiên ngày 18 avril. — Danh-sách các nhà hảo tâm gửi đồ chơi và tiền bạc gửi cuộc hội chợ phiên (kermesse) của Varenne phụ-nhân tổ-chức xin đăng tiếp theo như sau này :

2- Các nhà cho tiền bạc:

Hưng yên : MM. Hoàng-văn-Quỳ, chánh hội, 1 p. ; Lê-đình-Thức, chánh hội, 1p ; Lê-v-Diêu, chánh hội, 1 p ; Nguyễn-văn-Toàn, chánh hội, 1 p. ; Phạm-quang-Thiện, chánh hội, 1 p. ; Ng-đức-Tung, chánh hội, 1 p. ; Ng-v-Thuật, chánh hội, 1 p. ; Ng-viết-Phẩm, chánh hội, 1 p. ; Đoàn-đình Luận, chánh hội, 1 p ; Ng-duy-Quông chánh hội, 1 p. ; Cao-v-Luận, chánh hội 1 p ; Vũ-pi ú Tân, chánh hội, 1 p ; Nguyễn-văn-Chất, chánh hội, 1 p. ; Nguyễn-v-Tinh, chánh hội, 1 p. ; Đoàn-trần-Đệ, chánh hội, 1p. ; Ng xuân-Lợi, chánh hội, 1 p. ; Ng-v-Liễn, lý trưởng, 1 p. ; Cao-xuân-Thúc, chánh hội, 1p. ; Chu-đoàn-Chức, chánh hội, 1p. ; Tạ-văn-Tư, chánh hội, 1 p. ; Ng-Lưu, chánh hội, 1 p. ; Lê-văn-Sử, chánh hội, 1 p. ; Cao văn-Luận, chánh hội, 1 p ; Vũ-văn-Trương, hội viên, 1 p. ; Đặng-v-Lộc. 1 p. ; Ng-thu-Dâu, chánh hội, 2p. ; Ng hữu Xương, chánh hội 1 p. ; Trần-hữu Do, chánh hội, 1 p. ; Ng-đức-Toàn chánh hội, 1 p ; Đào-v Eoàn, chánh hội 1 p. ; Hoàng-v-Tạch, chánh hội, 1 p. ; Ng-văn-Tiến, chánh hội, 1 p. ; Trần-văn-Tức, chánh hội, 2 p. ; Ng-v-Nghiệp, chánh-hội, 0 p. 5 ; Phạm-hồ-Dinh, lý-tr, 5 p ; Phạm-hữu-Hạ, chánh-hội, 2 p ; Hoàng-trọng-Thất, chánh hội, 2 p. ; Ng-khắc Dục, chánh hội, 2 p ; Ng-đức-Toàn, lý trưởng, 2 p. ; Bùi đức-Nhuận, chánh hội, 2 p ; Đặng đình-Chực, lý trưởng, 1 p. ; Đỗ-tranh-Bích, lý trưởng, 1 p. ; Ng-đình Dương, chánh hội, 1 p ; Dương-gia-Khai, chánh hội, 2 p. ; Nguyễn-đình-Ích, chánh-hội, 2p ; Trần-trọng Hoong, chánh hội, 1p ; Lê-văn Quang, chánh hội 2 p. ; Ng-đa-Lương chánh hội, 1 p. ; Ng-hữu Châu, chánh-hội, 1 p. ; Ng-văn-Kiem, ý trưởng, 2 p ; Ng-hữu-Giam, chánh hội, 2 p. ; Trần đình-Thụ, chánh hội 2 p ; Tạ-công-Thanh ; chánh hội, 2p. ; Ng-hữu-Liên, chánh hội, 2 p ; Hoàng-Ông Bản, chánh hội, 2 p ; Phạm-ngọc-Thụy, chánh hội, 1 p ; Hoàng-văn-Nhi, chánh hội, 1 p ; Ng-v-Ha chánh hội, 3 p ; Ng-trọng-Kinh, chánh hội, 3p ; Ng-hữu-Nghiêm, lý trưởng, 1 p ; Lê-v-Chức, chánh hội, 1 p. ; Lê-xuân-Sang chánh hội, 2 p. ; Nguyễn-văn-Chức, chánh hội, 2 p. ; Ng-văn-Noãn, chánh hội, 1 p. ; Đỗ-văn-Mộc, chánh hội, 1 p ; Hoàng-v-Vân, chánh hội, 2 p ; Phạm-văn-Cư, chánh hội, 1 p ; Trần-văn Phúc, chánh hội, 2 p. ; Lê-văn Mạn, chánh hội 1 p ; Ng-văn-Trung, chánh hội, 1p. ; Đỗ-v Trinh, chánh hội, 3 p. ; Tạ-văn-Tinh chánh hội, 1 p ; Ng-khắc Quang, chánh hội, 1 p ; Vương-hữu-Nhiu 2p ; Ng-văn-Thiết, chánh hội, 2p ; Đỗ-văn-Trinh, chánh hội, 1 p ; Ng-hữu Lợi, chánh hội 1 p ; Lê-v-Hiền, lý trưởng, 2 p ; Đỗ-v Can, chánh hội, 2 p. ; Đỗ-đình-Quý, chánh hội, 2p ; Phạm-đình Luật, chánh hội, 2p ; Đỗ-trang-Sách, chánh hội, 2 p ; Trương-duy-Tiến, chánh hội, 2 p ; Ng-văn-Tiếp, chánh hội, 3 p ; Lê-ba-Thu, chánh hội, 3p. ; Ng-đức-Hinh, chánh hội, 2p ; Phạm-đức-Mạo, chánh hội, 1 p. ; Ng-văn-Vỹ, chánh hội, 1 p ; Vương-khắc Am, chánh hội, 1 p. ; Ng-v-Tế, lý trưởng, 1 p ; Phạm-v-Bang, chánh hội, 1 p. ; Lê-v-Tiếc, chánh hội, 1 p. ; Ng-duy-Tiêm, chánh hội, 1p. ; Lê-văn-Cẻ, chánh hội, 4 p. ; Ng-văn-Vượng, chánh hội 1p ; Ng-thanh-Âm, chánh hội 1p.

Haroi : MM. Labeye Louis, sergent au 1er Tonkinois 1p. ; Tsanh-tyach Ky 10p. ; Ly-mang-Yion 20p. ; Wing-Foug 5p. ; Hu-Sao 20p. ; Huy-minh-Sy 20p. ; Tchan-kam-Thong 20p. ; Hou-Yao-Chang 20 p. ; Lo-cam Ky Lao-vay-Tyeng 10 p. ; Luu-S hau-Wo dit Schan-Sinh 20 p. ; Ly-Hang Tcheong 2 p. ; Ly-Quay 2 p. ; Yot-sau-Lao 2 p. ; Yuam-Tac-Hu 10 p ; Yone-bond Cheong 2 p. ; Koh Tchou Yume 2 p. ; Quang-Kuong-Yans 2 p. ; Xinh-Wo-Tong 2 p. ; Sang-Tai 2 p. ; Wo Fat 2 p. ; Thong-Cheong 1 p ; Tran-Tiep 1 p. ; Vong-quac-Ky 1 p. ; Lac-kuong-Sam 1 p. ; Ngo-bay-Tchong 5 p. ; Tsanh-tyack-Ky 20 p. ; Vo Fat 5 p. ; Tri-Cheong 5 p. ; Ming-sang dit T. B, Cay 5 p. ; Cay-Ninh et Cie 5 p. , Pounc-Tchi 1 p. ; Quan-yech-Ky 1 p. ; Kuong-cheong-Wo 1 p. ; Kash-Tchou-Yune 1 p. ; Wou-tych-Niue 1 p. ; Minh-Tai 1 p. ; Y.-Seng 1 p. ; Vinh-Mao 1 p ; Young-seng-Lam dit Vinh-Seng 1 p. ; Yang-sao Thong 1 p. ; Kuong-hing-Tcheong 1 p. ; Hap-Ly 1 p. ; Thong-Oh 1 p. ; Sam-Mao 1 p. ; Wong-thau-Tsam dit Dong-Tac 1 p. ; Si-Sang 1 p. ; Cam-Fong 1 p. ; Siou-Hing 1 p. ; Vinh-Ly 1 p. ; Dao-Va 1 p. ; Mao-Hing 1 p ; Yon-Long 3 p. ; Yay-voune Hing dit Tai-fong-Yon-Ky 1 p. ; Winh-Thai 1 p. ; Ly-seng-Bao dit Cheong-Hing 5 p. ; Lune-Fat 1 p. ; Tchi-Sang 1 p. ; Wo-Seng 0 p. 50 ; Thai-Long 1 p. ; One-Tai 1 p. ; Yong Tcheong 1 p. ; Phong tac-Tchame 10 p. ; Song-Thai 5 p. ; Ninh-Tai 2 p. ; Quan-fao-Fat 10 p. ; Lune Fat 5 p. ; Thin Zil 1 p. ; Song vo Thong One-vo-Thong 1 p. ; Tong-hing-Yune 1 p. ; Kuong one-Wo 5 p. ; Ho-huong Ky 5 p. ; Siou-Hing 4 p. ; Kong Hing 3 p. ; We Yeck 3 p. ; Hin ly-Thai 3 p. ; Kuong-fat Yune 2 p. ; Koau-pac-Sune 2 p. ; Khy Ky 2 p. ; Ku-Tai 2 p. ; Fay-Ly 2 p. ; Kuong-phuc-Cheong 5 p. ; Yane Ky 1 p. ; Tu-hung Lao 1 p. ; Kuong pha-Cheong 1 p. ; Thin-Seng 1 p. ; Thong Vo 1 p. ; Mao-Cheong 1 p. ; Yu-Hing 1 p. ; Kuong-sang Yune 1 p. ; Mane-Hing 1 p. ; Hom-Yoc-Ky 1 p. ; Thong Yich Ky 1 p. ; Sune-Fat 1 p. ; Mane-sao-Tong 1 p. ; Cheong-Yich 1 p. ; Foune-tac-Seng 1 p. ; Fat-Ly 1 p.

Về việc xung đột ở bến Gia-lâm. — Trong số báo ngày hôm qua bản quán đã thuật qua cái việc xung đột nhân vì chuyện phân địa-giới mà phát sinh. Nay hỏi ra thì việc lấy nguyên ủy như sau này :

Nguyên ngày 1 tờ ba mới rồi ông kỳ-sư Vitori đia-chính rủ mấy người làm sở bến làng Phú-gia ở bến Bà-sẩm sang đất Gia-lâm để phân địa-giới. Khi đến làng Bát-tràng thì với làng Phú-gia trông thấy ông kỹ-sư cùng những người làm tới nơi, thì ba ra mặt lấy làm lạ lắm và những người đi với ông Vitori thì bị đá ; làng đánh đau và trói giam vào trường học. Dân làng Phú-gia được tin ấy cũng vội sang Sơn-cầm Gia-lâm đến cứu, thì bọn tía mới tha nhất ở người bị giam ra.

Sáng hôm sau ông Vitori làm đơn kiện tại Hanoi thì quan Bùi-... ý cùng với mấy viên thanh-tra một thám Tây và mấy người mặt thám ra sang khám xét cũng lý bị, những bọn hôm trước đã ra làm hung như trước, mấy người mặt thám bị họ đánh cũng đau. Lúc lại lý, quan Bộc-lý Boyer bị trượt chân xuống ruộng, cũng không việc gì. Tàu ông-sư Bắc-ninh đã cho xét việc ấy và bắt đến 80 người đi tra xét.

Phòng quản-lý về an-ninh — Tuần lễ đó Kể sáng quản lý văn-khế (notaire) tại Hanoi được mở từ 18 tháng tại Paris kể từ ngày 15 ar il. Trong ... Maître Jean Joseph là thư ký thứ nhất sẽ được giữ thay và sẽ phải phái bổ rồi mới nhận chức.

Giải thưởng đá bóng Coupe Capo. — Xin nhắc lại các hội đá bóng trong Hà-thành chớ rằng đến chiều thứ bảy 10 avril là hết hạn nhận giấy của những nhà muốn ra giải giải.

Vậy hội nào định ra đấu nên viết ngay thư lại trường Tể dạc.

Cuộc số số của hội Bắc-trợ trẻ con tây lai vô thừa nhận. — Cuộc thanh số của hội Bảo-trợ trẻ con tây lai vô thừa nhận đã ra số số từ ngày 27 Février 19 6, sau lại hoãn đến 15 Juin đến ngày 15 Juillet 1926 mới số số.

Quan Bốc-tơ Bi-cô-man
Y-khoa tiến-sĩ
Chữa các chứng bệnh đàn ông, đàn bà, con gái, các chứng khí-hư, các bệnh sốt thường, cảm vì ngã nước, các bệnh lậu, giang-mai, lở, đau mắt, các chứng sài trẻ-con.
Phòng khám bệnh chính tại phố hàng Gió, số nhà 33, Hanoi, ông nói 314.
Quan Bốc-tơ có cả nhà cho người ốm, người ốm đến nằm, ai cần lại hỏi. 3022

CÁC RẠP CHỚP BÓNG
Kính cáo các ông chủ rạp chớp bóng và các nhà chiếu ảnh động các nơi, biết rằng, ở nhà chớp bóng « Cinéma Tonkinois » 13, phố hàng Quạt, Hà-nội, có bán và có cho thuê chương trình rất đẹp, rất hay giá rất phải chăng
Muốn hỏi thêm điều gì xin viết thư đến.
3022

Số 78

Nam-Tông Phi-Long

— NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật —

Nói xong, Lê Phong chia hoàng-thái-tử là *Quách-vinh* làm nhóc-*Trấn-ninh*, tiết độ sứ, chuyên giữ binh-quyền, để tiện sự đề-phòng quân *Khiết-đan*.

Sắp-sinh vâng lệnh đem quân ra đi. Bấy giờ chúng kiến-một-sứ là *Vương-tuấn* vốn không hòa lòng với *Quách-vinh*, nghe tin *Quách-vinh* đã nhận chức *Trấn-ninh tiết độ-sứ*, đem quân ra đi thì trong lòng càng lo, bèn sai người đến chúc mừng *Vinh*, nhân đó mới nói một mình rằng :

— Trong triều đã bỏ hoàng-hài tử đi rồi thì ta chẳng còn phải lo ngại chi nữa.

Tuy đã *Vương-tuấn* cũng muốn làm phản trước đi nhưng lại nói : *Khiết-đan* ở *nước Bắc liêu*, hợp-cùng quân vào vùng biên-thùy, thường ngày mưu-kế, định đem quân về đánh *Biện-kinh*, để báo cái thù ở thành *Tần-châu* khi trước.

Có người lại-thường *Thái-sư-ân* và *Tiêu-hân* lại rằng :

— *Quách-vinh* là người có tài-lược, chính là người mà ta nên lo ngại. Nay nhân lúc nó đem quân ra đi, ta nên sai người đến đường giữa mà giết nó đi, thì ta mới khỏi lo về sau.

Thái-sư-ân và *Tiêu-hân* đều cho là phải, bèn sai *Bổ-anh-ngạn* đem quân đi đường tắt đến đón đường giết *Quách-vinh*.

Bổ-anh-ngạn vâng lệnh đem quân đi, đến đường giữa, thấy *Quách-vinh* đem quân đi, bèn truyền cho quân sĩ rằng :

— Chúng ta đây là quân của *Thái-sư-ân* và *Tiêu-hân* sai đến đây để giết *Quách-vinh*, các ngươi phải giữ-gìn cẩn-thận, chớ để cho *Quách-vinh* chạy thoát.

Quân sĩ đều vâng lệnh, bèn đem quân đến đón đường giữa.

Khi *Quách-vinh* đem quân đến, thấy quân *Bổ-anh-ngạn* đã đến đón đường giữa, bèn hỏi rằng :

— Các ngươi là quân của ai, đến đây làm gì ?

Quân sĩ đều đáp rằng :

— Chúng tôi là quân của *Bổ-anh-ngạn*, vâng lệnh đến đây để giết *Quách-vinh*.

Quách-vinh nghe nói, giận lắm, bèn thúc ngựa đến trước trận, chỉ mặt *Bổ-anh-ngạn* mà mắng rằng :

— Ta với ngươi không thù không oán, cớ sao ngươi lại đem quân đến đây để giết ta ?

Bổ-anh-ngạn đáp rằng :

— Ta vâng lệnh *Thái-sư-ân* và *Tiêu-hân* đến đây để giết ngươi, chớ không thù oán gì với ngươi cả.

Quách-vinh nghe nói, giận lắm, bèn thúc ngựa đến đánh *Bổ-anh-ngạn*. *Bổ-anh-ngạn* đánh lại, được vài hiệp, *Bổ-anh-ngạn* không địch nổi, bèn quay ngựa chạy về phía sau.

Quách-vinh thấy *Bổ-anh-ngạn* chạy, bèn thúc quân đuổi theo, đuổi được vài dặm, thấy *Bổ-anh-ngạn* đã chạy xa, bèn thu quân trở về.

Khi *Bổ-anh-ngạn* về đến *Biện-kinh*, bèn vào chầu *Thái-sư-ân* và *Tiêu-hân*, tâu rằng :

— Thần vâng lệnh đi đón đường giết *Quách-vinh*, nhưng không giết được, vì *Quách-vinh* có tài-lược, thần không địch nổi, phải bỏ chạy về.

Thái-sư-ân và *Tiêu-hân* nghe nói, giận lắm, bèn nói rằng :

— Ta đã biết trước *Quách-vinh* có tài-lược, không thể giết được, nhưng ta không thể để cho nó ở ngoài, ta phải tìm kế giết nó đi mới được.

Nói xong, bèn sai người đến *Bắc liêu* mời *Thuật-luật Đại-ca* đem quân đến đánh *Quách-vinh*, hứa rằng sẽ chia đất *Trung-nguyên* cho *Thuật-luật Đại-ca* cùng hưởng.

Thuật-luật Đại-ca không biết làm thế nào, đành chỉ chia quân vậy sang quanh thành, cả thảy đến hai mươi ngày. Bấy giờ cấp cứ mà điều, các tướt quân *Khiết-đan* đều bị nước nóng tạp, thành ra quân sĩ chết hại rất nhiều.

Gặp bấy giờ *Quách-vinh* đem quân binh đi tuần-tiễu nơi, *Thuật-luật Đại-ca* nghe được tin ấy, đốc quân đi đánh trại, rồi nhân đêm rút quân bỏ trốn. Cách mấy hôm sau, *Quách-vinh* vào thành *Kỳ châu*, *Bổ-anh-ngạn* cùng bỏ chạy.

Quách-vinh tô lời phủ-dụ mà bảo rằng :

— Ông biết giữ lễ bề-tôi, phận-sự chỉ-giữ với quân *Khiết-đan*, khiến cho quân *Khiết-đan* không đánh mà tự khắc phải bỏ chạy. Tuổi tuy đang thời là một giải trọng thành của Trung-quốc vậy.

Bổ-anh-ngạn nói :

— Đó là nhờ cái uy-phong của điện hạ, chứ cứu như tiểu-thần này có tài-năng gì.

Quách-vinh lại hỏi đến những cách đề phòng ở nơi biên giới. *Bổ-anh-ngạn* nói :

— Nhân dân ở biên-giới không biết giữ phép, thường kéo sang địa-phận *Khiết-đan* mà ăn-cướp, đã đến nỗi gây ra binh-hiấn. Cái kế ngày nay khó gì bằng theo mẫu biên-giới, qui-cấm ai nấy phải giữ, hễ ai vượt cách đề-phòng ở nơi biên-giới rất sông hiệu nghiệm.

Quách-vinh nói :

— Việc này đáng lẽ từ năm về trước đã tâu với thiên-tử, nhưng nay chưa dám tự-tiện bỏ ngay, biên-giới này mà về, vậy ta hãy sai người đóng binh trước, rồi sau sẽ về triều.

Nói xong, liền sai người đem tờ biểu về *Biện-kinh* để tâu với *Chu-châu*. *Chu-châu* xem tờ biểu, để toan cho triều *Quách-vinh* về triều. *Vương-tuấn* gửi xuống rằng :

— Hiện-hạ vừa mới ra nơi biên-giới, mà quân *Khiết-đan* đã phải nhân đem bộ binh, cất cớ-hội ấy thật là hiểm có. Nay bệ-hạ cho triều về triều thì bề-tôi-này quản *Khiết-đan* lại kéo đến, nơi biên-giới không được yên lặng, xin bệ-hạ cho hết về sự quân-phu.

Chu-châu nghe lời tâu, sai *Mật-toán-ngân* đem cái ấy ấy đến dụ cho *Quách-vinh* biết.

Quách-vinh nói :

— Không hiểu vì cớ gì mà phụ-hoàng lại không thuận cho ta được về triều ?

Mật-toán-ngân nói :

— Thánh-thượng muốn giữ cho nơi biên-giới được yên lặng, chính là ý-tứ cái phương-pháp của *Đường-châu-thuở xưa*. Nay triều-đình đã ấy điệt-bộ đem quân đi tuần tiễu, phàm việc gì cũng được tự ý chuyên hành, không phải về triều để tâu lên Thiên-tử nữa.

Quách-vinh nói :

— Nay ta lại sai người đóng biên xin một tấm biểu, nếu triều đình không cho, bấy giờ ta sẽ nghỉ-định cách thi-hành.

Rồi sai đem tờ biểu tâu về đến *Biện-kinh*, bấy giờ *Vương-tuấn* đang vững mình đi tuần-tiễu việc binh-nông chưa về, cho nên *Chu-châu* mới chuẩn y cho *Quách-vinh* được về triều điện-tiếu.

Quách-vinh được lệnh, ngay ngày hôm ấy đem quân hẳn-hật kéo về *Biện-kinh*, vào tâu với *Chu-châu* rằng :

— Bề bệ-hạ-triều vàng mệnh phụ-hoàng đi tuần tiễu nơi biên giới thì thấy quan biên thủ ở *Kỳ-châu* là *Bổ-anh-ngạn* thật là một người trung-cẩn, có cái công lui được quân *Khiết-đan*. Vậy nên mới biên-giới gây việc binh đao là chỉ vì những dân gian-nhũng ở đấy hay sang cướp phá bờ-cõi *Khiết-đan*. Nguyện phụ-hoàng theo cách ở Đường-nhưng như *Đường-châu* thuở trước, khi quân giặc lui thì ta đề phòng, lại nghiêm-cấm dân ở biên-giới không được sang cướp phá bờ-cõi *Khiết-đan*, thế nào cũng được yên lặng vậy.

Chu-châu nghe nói, xiết bao mừng rỡ, liền theo kế ấy đi thi-hành. Bấy giờ *Mật-toán-ngân* tâu *Quách-vinh* và *Tiêu-hân* rồi lại về *Chu-châu*. *Chu-châu* trở *Mật-toán-ngân* mà bảo rằng :

— *Mật-toán-ngân* thật là một người hay-tài trung-thành, khi trước khiến về bộ hạ *Lý thái trinh*, để nhiều người đuổi đánh quân tả, bây giờ các người cũng đều nên kết thuốc như *Mật-toán-ngân*.

Nói xong, liền cho *Mật toán-ngân* làm chức chỉ-hay sứ. *Mật-toán-ngân* lạy tạ lui ra. Lại nói chuyện *Vương-tuấn* ở *Hà-trung*, nghe tin *Quách-vinh* về triều, tâu khiến quay về *Biện-kinh*, đóng binh xin ra biên-thú ở ngoài biên-giới, nhưng *Chu-châu* không cho.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

Elle avait déjà vaillamment renoncé à la parure s'était vêtue de toile, et avait mis toute sa soie, tous ses chiffons, tous ses rubans et toutes ses dentelles sur sa fille, seule vanité qui lui restât, et sainte celle-là. Elle vendit tout ce qu'elle avait, ce qui lui produisit deux cents francs ; ses petites dettes payées, elle n'eut plus que quatre-vingts francs environ. A vingt-deux ans, par une belle matinée de printemps elle quittait Paris, emportant son enfant sur son dos. Quelqu'un qui les eût vues passer toutes les deux eût eu pitié. Cette femme n'avait au monde que cet enfant, et cet enfant n'avait au monde que cette femme. Fantine avait nourri sa fille ; cela lui avait fatigué la poitrine, et elle toussait un peu.

Nous n'aurons plus occasion de parler de M. Félix Tholomyès. Bornons-nous à dire que, vingt ans plus tard, sous le roi Louis Philippe, c'était un gros avoué de province, influent et riche, électeur sage et juré très sévère ; toujours homme de plaisir.

Vers le milieu du jour, après avoir, pour se reposer, cheminé de temps en temps, moyennant trois ou quatre sous par lieue, dans ce qu'on appelait alors les Petites Voitures des Environs de Paris, Fantine se trouvait à Montfermeil, dans la ruelle du Boulanger.

Comme elle passait devant l'auberge Thénardier, es deux petites filles, en chantées sur leur escarpolette monstre, avaient été pour elle une sorte d'éblouissement, et elle s'était arrêtée devant cette vision de joie.

Il y a des charmes Ces deux petites filles en furent un pour cette mère.

Elle les considérait, toute émue. La présence des anges est une annonce de paradis. Elle crut voir au dessus de cette auberge le mystérieux ICI de la providence. Ces deux petites étaient si évidemment heureuses ! Elle les regardait, elle les admirait, tellement attendrie qu'au moment où la mère reprenait haleine entre deux vers de sa chanson, elle ne put s'empêcher de lui dire ce mot qu'on vient de lire:

— Vous avez là deux jolis enfants, madame.

Les créatures les plus féroces sont désarmées par la caresse à leurs petits. La mère leva la tête et remercia, et fit asseoir la passante sur le banc de la porte, elle-même étant sur le seuil. Les deux femmes causèrent.

— Je m'appelle madame Thénardier, dit la mère des deux petites. Nous tenons cette auberge.

Puis, toujours à sa romance, elle reprit entre ses dents :

Il le faut, je suis chevalier,
Et je pars pour la Palestine.

Cette madame Thénardier était une femme rousse, charnue, anguleuse ; le type femme à-soldat dans toute sa disgrâce. Et, chose bizarre, avec un air penché qu'elle devait à des lectures romanesques. C'était une minaudière hommasse. De vieux romans qui se sont écaillés sur des imaginations de gargotières ont de ces effets-là. Elle était jeune encore ; elle avait à peine trente ans. Si cette femme, qui était accroupie, se fût tenue droite,peut-être sa haute taille et sa carrure de colosse ambulant propre aux foires, eussent-elles dès l'abord effarouché la voyageuse, troublé sa confiance, et fait évanouir ce que nous avons à raconter. Une personne qui est assise au lieu d'être debout, les destinées tiennent à cela.

La voyageuse raconta son histoire, un peu modifiée :

Qu'elle était ouvrière ; que son mari était mort ; que le travail lui manquait à Paris, et qu'elle allait en chercher ailleurs ; dans son pays; qu'elle avait quitté Paris, le matin même, à pied ; que, comme elle portait son enfant, se sentant fatiguée, et ayant rencontré la voiture de Villemomble, elle y était montée ; que de Villemomble elle était venue à Montfermeil à pied, que la petite avait un peu marché, mais pas beaucoup, c'est si jeune, et qu'il avait fallu la prendre, et que le bijou s'était endormi.

Et sur ce mot elle donna à sa fille un baiser passionné qui la réveilla. L'enfant ouvrit les yeux, de grands yeux bleus comme ceux de sa mère, et regarda. quoi ? rien, tout, avec cet air sérieux et quelquefois sévère des petits enfants, qui est un mystère de leur lumineuse innocence devant nos crépuscules de vertus. On dirait qu'ils se sentent anges et qu'ils nous savent hommes. Puis l'enfant sa mit à rire, et, quoique la mère la retînt, glissa à terre avec l'indomptable énergie d'un petit être qui veut courir. Tout à coup elle aperçut les deux autres sur leur balançoire, s'arrêta court, et tira la langue, signe d'admiration.

La mère Thénardier détacha ses filles, les fit descendre de l'escarpolette, et dit :

— Amusez-vous toutes les trois.

Ces âges là s'apprivoisent vite, et au bout d'une minute les petites Thénardier jouaient avec la nouvelle venue à faire des trous dans la terre, plaisir immense.

Cette nouvelle venue était très gaie, la bonté de la mère est écrite dans la gaîté du marmot ; elle avait pris un brin de bois qui lui servait de pelle, et elle creusait énergiquement une fosse bonne pour une mouche. Ce que fait le fossoyeur devient riant, fait par l'enfant.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

XÃ-HỘI TIỂU-THUYẾT, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Trước hết nàng có được cái chỉ rất là to cho một người thiếu-nữ, mà bỏ được những đồ trang-sức đi, may áo vải xấu mà mặc, còn bao nhiêu đồ tế-nhuyễn bằng tơ lụa, dải thắm, túa là, *đăng-ten*, chăng-mạng,thì deo cả vào mình con bé, từ nay là cái vẻ-vang độc hữu còn sót lại cho mình đó mà thôi, phàm vẻ-vang là một cái hư-vinh, nhưng cái hư-vinh nầy là một cái hư-vinh đáng trọng. Còn ngoại giả có gì bán nhẫn, thu được hai trăm *francs*. Khi đã trang-trải hết các món nợ vật rồi, trong lưng còn lại được tám-mươi *francs*. Năm ấy nàng xuân-xanh mới hai-mươi-hai tuổi. Một buổi sáng ngày êm-ấm, về mùa xuân, nàng cõng con thơ thẩn tâm ái-ngại. Người dân-bà ấy duy có đứa anh-nhi ấy ở đời gọi là người thân của mình, mà đứa anh-nhi ấy duy có người dân-bà ấy ở đời mà thôi. *Fantine* vốn đã nuôi lấy con, cho nên người lơi yếu ốm, khúng-khẳng ho vật.

Từ sau nầy mà đi, chúng ta không còn có cơ-hội nào mà nói đến ông *Félix Tholomyès* nữa, âu-là đây ta nói nốt một câu cho trọn cái lịch-truyện của ông. Hai mươi năm về sau, về đời vua *Louis Philippe* (Lộ-ý Phi-lê) ông đã nên một nhà luật-sĩ, (theo tiếng nhà pháp-luật bây giờ gọi là đại-ngôn-nhân) cả lớn, có thế-lực, có tư-bản, một nhà đi bảo-cử thức thời-vụ, khi vào bồi-thẩm đại-hình thì nghiêm-khắc; mà vẫn vào mặt ăn-chơi lịch-thiệp.

Còn cô *Fantine* thì đi từ sáng sớm, kéo bộ được khúc đường nào hay khúc ấy, mỗi quá thì lại lên xe ngựa chở chuyến, thời ấy ở vùng thành-ngoại kinh-đô có những thứ xe gọi là *xe nhỏ*, đi mỗi quãng phải trả chừng ba bốn xu một suất, đến độ nửa buổi thì nàng về đến làng *Montfermeil*, vào khoảng cái ngọ kêu là ngọ nàng đánh.

Khi đi qua hàng cơm của vợ chồng *Thénardier* thì nom thấy hai đứa con gái đương thích-chí ở trên cái võng tự-nhiên bằng xích sắt, thì tự bỏ gặp một quang-cảnh rực-rỡ quá làm cho quáng mắt vậy; đương sầu-não mà gặp chỗ vui thì nàng đứng lại.

Ở đời quả có bùa mê khiến được cho người ta phải ngẫn-ngơ phải say-đắm. Hai đứa con gái nhỏ ấy là một cái bùa mê cho người mẹ ấy.

Fantine đứng nhìn, bỗn chồn trong bụng. Có thiên-thần ở đó, ắt thiên-đường cũng quanh-quất đâu đây. Nhìn lên từng trên nhà hàng cơm hình như thấy có chữ đề ĐẤY là vào Thiên-thai, Cực-lạc. Hai đứa trẻ thật là sung-sướng hơn hở. Nàng đứng mà nhìn, mà tấm-tắc khen, trong dạ bùi ngùi xúc động, chờ cho người mẹ hát hết câu, ngứt lại lấy hơi, thì ghé lại hỏi :

— Thưa bà, bà có hai cô xinh lắm.

Nghiệm ra đến những hạng dân-bà dữ như cú như cọp, mà thấy ai mon-man con mình cũng phải hồi lòng. Người mẹ nầy nghe tiếng hỏi như thế, thì ngẩng đầu lên mà tạ ơn, rồi mời khách ngồi lên tấm mẻ trước cửa, còn mình thì vẫn ngồi yên bên cửa. Hai người dân-bà bắt chuyện. Bà chủ rằng :

— Tôi là mụ *Thénardier*. Vợ chồng nhà tôi có cái hàng cơm nầy.

Rồi thì lại nhỏ-nhẻ hát nốt câu hát khi nãy :

Phải như vậy, ta là vũ-sĩ.
Phen nầy ta sang đất Palestine.

Mụ chủ quán đó là một người da đỏ, núc những thịt, hình dung gai góc; thật là một hạng nữ-nhân nam-tướng, coi cổ dạng võ-biền. Lạ cho một điều là bọ đọc nhiều tiểu-thuyết quá gù cả lưng. Mụ là một thứ dân-bà hay làm bộ-tịch ông-eo mà vẫn ra dáng dân-ông. Thì ra nhiều thứ tiểu-thuyết cũ mà để cho những hạng dân-bà bán cơm bán nước đọc nhiều, nó có cái hiệu-quả đó. Người ấy chưa lấy gì làm già. Tuổi chừng ba mươi mà thôi. Người dân-bà đang ngồi xồm đó, giả sử khi ấy mà đứng, thì có lẽ người khách công con qua đường kia, thoạt nhìn thấy hình-dung cao lớn, mặt to vai rộng, đề đem phô ngoài hội chợ lấy tiền thì xứng lắm, chắc hẳn cũng chọn mà không dám đến gần, con rứa thì cáu chuyện sắp kể sau đây lại là không có nữa. Ấy đó, một người ngồi không đứng, số phận con người ta trắng đen bởi một lí một đỉnh như thế.

Khách cũng đem lại-lịch mình ra kể, nhưng đổi đi ít nhiều.

Nói rằng mình làm thợ, chồng vừa chết, *ở Paris* không có việc làm, phải đi nơi khác kiếm ăn; giờ hãy về chốn quê quán ; rằng mình từ *Paris* đi từ sáng sớm, đi bộ mà lại cõng con, đương mệt-nhọc nhân gặp chuyến xe đi *Villemombie* thì trèo lên xe đi cho đỡ nhọc. Từ *Villemombie* lại đi bộ đến *Montfermeil*. Con bé cũng có dặt xuống đường cho nó đi một quãng, nhưng nó đi không được mấy, con non yếu ớt,thành thử lại phải bồng lên, thì nó ngủ trên tay.

Nói như vậy rồi đậm-đà mà hôn con một cái, con bé thức dậy. Đứa trẻ mở mắt ra, hai con mắt to mà xanh, y như mắt mẹ, nó nhìn. Nhìn gì? không nhìn gì, mà cái gì cũng nhìn. Coi bộ nó nghiêm trang, có khi lại như là khắc-khoải, nhiều đứa con-nít như thế, thật là một điều huyền-bí ở trong cái vẻ trí vô-thức sáng-sủa của đứa anh-nhi, bên cạnh cái lương-tâm đã xế bóng của chúng ta. Tự hồ chúng nó biết mình chúng nó là trong như gương, trăng như tuyết, mà chúng nó lại biết chúng ta thì trái qua biết mấy phong-trần. Hỏi con bé lại cười, cười rồi tụt xuống đất, mẹ giữ làm sao cũng không được, thật là cái nghị-lực, cái quả-quyết của đứa bé đương thèm chạy. Bóng nó nhìn thấy hai đứa bé kia đương ngồi trên đu, nó đứng sững ngay lại, thè lưỡi ra, đó là một cách hoan-thuông của con-nít vậy.

Mụ *Thénardier* bồng hai đứa con mình đặt xuống đất, rồi nói :

-- Ba đứa cùng chơi với nhau đi.

Cái tuổi ấy đương là tuổi làm thân rất chóng, chỉ trong một phút hai con bé nhà *Thénardier* cùng con bé này chơi đào lỗ ở dưới đất, coi bộ thích chí lắm.

Con bé mới đến, tính thật là vui, nhìn con vui đủ biết rằng mẹ hiền ; nó nhặt đâu được một cái que cũi, đúng làm thuổng mà đào đất, đào mạnh tay thành ra được một cái lỗ, chôn đủ được một con ruồi. Vậy mới biết cái việc của người đào huyệt, mà ở tay đứa trẻ con làm, cũng hóa ra một việc vui cười.

(Còn nữa)

Vấn-đề cuộc đua xe-đạp

lấy giải quán-quân Bắc-kỳ năm nay

Cái kết-quả về cuộc đua xe đạp đường trường lấy giải quán-quân tại Bắc-kỳ năm nay. Hội-đồng cũng đã chính-thức công bố tên những nhà được giải và loại ra ba người là : Bằng thứ nhất, Công thứ nhì và Ettori thứ chín. Hội-đồng xét bạch lấy cớ rằng: có chiếc ô-tô của người đại lý hiệu xe J. B. Louvel (Bằng, Công và Ettori đều cưỡi xe hiệu J. B. Louvel) chưa có phép của hội mà từ tự-do chạy theo ở dọc đường, như thế thì trái phép với chương-trình của chính hội xe đạp bên Pháp đã định, cho nên hội đồng chiếu chương bỏ ra ngoại cuộc, không được dự giải nữa. Hội-đồng chỉ lấy mười người trúng tuyển như sau này :

1 Marc Rémy, 2 Marc Serge, 3 Grimal, 4 Goll, 5 Teyssère, 6 Can 7 Tiên, 8 Lê, 9 Calvados, 10 Vincellet.

Về việc này người đại-lý hiệu xe J. B. Louvel là M. Anstet ở Haiphong đã thân-hành lên Hanoi kháng nghị với hội-đồng, và xin hội-đồng trả lại cho đích-đáng ; một mặt Bằng và Công cũng thân-hành đến yết-kiến ông hội-trưởng hội xe đạp, yêu-cầu hội-đồng xét lại cho kỹ, để khỏi thiệt thòi đến sự danh vọng của các nhà, hội-đồng cũng vì dư-luận công-chúng, các phương diện phản-đối mà ông chủ-tịch hội-đồng, quả như vậy, thì Bằng, Công may ra có hi-vọng.

Song ta vẫn nghi-nghi hoặc-hoặc, bất giác nẩu cảm mà thảo ra bài này, một là nghiên-cứu về đường thể-dục xe-đạp, hai là để hiến cái ý-kiến của kỳ-giả để bàn góp tí em vào cho vui.

Nếu hôm đó có chiếc ô-tô của người đại-lý hiệu xe J. B. Louvel, không xin phép trước, cứ tự ý mình mà chạy theo các nhà đi xe hiệu ấy, có ý giúp đỡ nhau, thì hội-đồng loại ra ba người cưỡi xe hiệu ấy, là chiếu theo chương-trình của chính-hội bên Pháp như vậy, đã thế nào cũng không có ai dám ta-thán kêu ca điều nào, song chiếc ô-tô chạy theo đó là số bao nhiêu ? Trong xe có những ai ngồi ? Ta hay Tây ? Bội - đồng vẫn chưa minh-bạch tuyên-bố, bởi chưng dư-luận bất-nhất là thế.

Về đằng M. Anstet thì thấy mọi người cưỡi xe của hiệu mình đều được dự giải, thật lấy làm mừng ! Và lại tự tin rằng hôm đó ông không lên chi Hanoi, mà cũng không phái người đi kèm các nhà dự cuộc bao giờ, cho nên ông mới có sức tranh-nghị, phách lá tìm sâu, để cho ra sự bất nghi nầy, về bọn Bằng và Công, thì thật xót như bỏ muối vào mắt, tuy hơn thiệt thật nhỉ, nhưng khổ chẳng qua nhời, song đã thế nào chả nhặt sau sẽ được tin-tức, may được phi-lộ cái danh tiếng của mình chăng ? Nhưng đã :

« Mất vải lại phải đi đo,
Mất tiền đi đò, lại phải kéo dây ».

Cái giải quán-quân quý-trọng ấy thật là khó lấy thay ! đã cầm chắc trong tay rồi, mà còn phải buông ra, nếu sau này Bằng, Công có thể tranh về được cho nữa, chẳng hóa ra phải « chịu đắm ăn xôi » ư ? Nhưng có là Bằng, Công cũng « chẳng lo chi đấy cuối đây, bão rồi mới biết tí ăn tay cứng mềm » đấy nhỉ !

Nói đến cái giải quán-quân khó lấy, thì ta lại nhớ đến năm xưa (1926) Marc Serge và Monserat cuộc quán-quân hai người cùng chạy trong 3 giờ 7 phút, hội-đồng kiểm-soát định cho hai nhà ấy lận vòng đến lại 10 ky-lo-mét, rồi mới phân nhất nhì, sau vì Monserat sắp về Pháp, nhường lại cái giải vô-địch ấy cho Marc Serge mà không thì lại nữa, nếu không thì cứ ra chẳng đã về tay Marc Serge đấy. Vậy cái giải qui-trọng ấy, thật là :

« Cây sao quá nhìn đất mãi,
Càng trông mỗi mắt càng chói mỗi tay ».

Vẫn biết rằng : Tây Nam thường phân thượng hạ, luận bàn giao tiếp được bình-đẳng, xã-hội ưng-thụ công được tự-do, song chỉ hiềm vì cách chơi giải-trí, hoặc cuộc đua vui, vẫn là người Nam thiệt-thòi, như cuộc đua xe đạp quán-quân này, Bằng, Công tuy chưa hợp cách, nhưng có ưng mới đứng đầu giá được, song vẫn phải:

« Sống sau thả lẫn một bầy,
Khỏi chanh đâu dám sánh cùng lựu [16.] »

Marc Serge hèm nỗi-độ một bộ, lại sang xuống nia, còn mất đi đâng nào mà nợ ! Bằng, Công đường lực đã lắm, nay thắng nhất nhì, mà lại bị trượt, thật có điều ngu ngáo như gà phải cỏ vậy. M. Anstet nói rằng : Hội-đồng hấp tấp thứ xử, biết đâu Hội-đồng chiếu trường loại ra. Cho nên « Thắng mực tàu đau lòng cây gỗ ». Ta đâm xin hội-đồng suy cho kỹ, nghĩ cho cùng, đã khỏi mang cái tiếng :

« Càng thì con mẹ con cha,
Cành cao vun xới chính là bố liều ».

Nếu Bằng, Công được hoàn lại cái giải nhất nhì, thì đứa đi đuổi lọt, Ettori sáng hoàn về thứ chín, nhưng ta thiết tưởng : Ettori là tay danh-tướng ở trên võng, mà đường trường cũng khá xưa nay (1) lẽ nào thì rằng tay tứ-tổng còn hơn về cái địa-vị thứ chín ấy, cần nay trường độ-giả cũng không cho là bá hí thì phải.

Ở đời muốn ăn thịt hét, thì phải đào đun, các nhà đua xe đạp cũng vậy, muốn lấy cái giải quán quân, thì phải cần tự ao luyện cho giỏi, ra công cố sức, mới có thể ăn nổi được. Hà-tất nói rằng được tiếng khen lo hơn chẳng còn », ta xin bảo cái nhời ấy đi, chơi xe đạp cũng là một sự giải trí, một cách thể dục ; mà dự cuộc đua xe đạp, thì trước là cần vui sau là lấy tiếng, bảo cũng cho nữa, cũng phải đạp liều. dù sao việt sẽ cũng còn hơn về không, trường chi Bằng, Công :

« Tay non chẳng dự cuộc này,
Mạ non chẳng cấy ruộng nầy làm chi. »

M. Anstet trước đây có nhờ M. Rougerie ở Hanoi trông nom giúp về việc bán chiếu hàng các xe hiệu ấy, và khi nào có cuộc những nhà cưỡi xe hiệu đó cho khỏi ý ngoài nguy hiểm. Song M. Rougerie đã trở về Pháp từ năm ngoái, (chưa rõ sang chưa ?) nên ông còn ở đây, thì chắc rằng việc này cũng không đến nỗi hội-đồng bỏ các xong mới có người đứng ra phản đối vậy.

Bằng, Công chuyến này may có người đứng ra tranh đòi hộ, dư luận phản đối kịch liệt hộ, mới có tí hy-vọng, nếu không thì thật có chưởng nan minh, đất là quê, tí là cái, còn ai nói đến nữa, ta thiết tưởng Bằng, Công phen này bị trượt, cái danh tiếng lại còn lừng lẫy hơn là chiếm ngay lấy cái giải nhất nhì mà ít người chú-mục đến.

Vì vấn-đề này các báo đã đăng tường tận, ta cũng không cần trường thiệt làm gì, song lấp hồ lấp so, lấp làm sao được miệng, cho rõ ta tuy một dư-luận mà viết ra đôi ba câu như trên này, nếu độc giả mà hiểu đặng tinh, thì kỳ-giả học may không mang cái tiếng « chuyện gẫn bát sách » vậy.

Mong rằng : lần này hội đồng sẽ công bằng xét xử, nếu vẫn-đề này mà giải quyết xong,thì cuộc sang năm mới có phấn kích liệt hơn được, ta xin cùng độ-giả hoan nghênh cái cuộc đường trường lần sau, mà sao nỡ rằng : từ rày trở đi, ở dọc đường sẽ không có điều gì ngăn trở và sự lợi thời phải xét lại như lần này, thì về đường xe đạp thể-dục, mới có thể mỗi ngày mỗi phát đạt, nhất nhật thiên lý, mà ta sẽ được mục-kích những cuộc đường trường rất vui vậy.

P. Tchân Long (Việt bl)

(1) Ettori năm 1923 : cuộc quán-quân 100 k. thứ nhì, cuộc Hanoi — Haiphong thứ 10 cuộc Haiphong — Đồ-sơn thứ nhì ; cuộc Hanoi — Nam-định thứ ba ; Năm 1924 : cuộc quán-quân thứ tư, cuộc Haipong — Đồ-sơn thứ nhất ; Năm 1925 chỉ quán quân trong cuộc championat de vitesse ở trên võng thôi.

Cuộc công-thải Đông-pháp

Những số trúng giải chưa có người lấy tiền

(Tiếp theo)

Kỳ thứ mười bốn (1er septembre 1923)

Những phiếu 1.000 đồng :

	13.920	82.403

Những phiếu 500 đồng :

69.272	69.597	84.035	117.806

Những phiếu 100 đồng :

254	45.886	72.067	88.119
381	44.126	72.104	88.365
1.112	44.189	72.485	89.567
1.566	44.572	73.295	89.817
2.199	45.090	73.384	89.899
3.224	45.543	73.416	89.412
3.336	45.895	73.562	90.421
4.122	45.908	73.633	90.573
4.441	45.941	73.682	91.370
4.732	46.016	74.140	91.578
5.025	46.413	74.278	91.922
5.054	46.423	74.690	92.406
7.299	46.474	74.795	94.122
7.527	46.640	74.796	94.588
8.587	47.894	75.827	94.588
9.295	48.149	76.418	94.960
9.529	49.390	76.524	95.383
9.766	50.594	77.164	96.097
9.822	50.666	77.277	96.286
10.105	50.936	77.801	96.267
11.105	52.362	77.898	97.095
11.645	53.545	77.912	98.038
11.943	55.672	78.154	98.591
15.798	53.928	78.277	98.761
16.341	53.973	78.417	99.167
17.187	54.188	78.767	99.205
18.041	54.322	78.954	99.574
20.831	54.362	78.964	99.683
21.483	55.097	79.045	99.833
21.822	55.181	79.136	100.441
23.342	55.356	79.169	102.243
24.834	55.511	79.415	102.327
25.572	56.449	79.956	103.078
26.135	56.607	80.564	103.773
26.405	59.683	80.714	104.904
26.452	60.827	80.895	104.971
27.563	63.782	80.927	105.622
27.677	64.698	80.945	105.705
27.875	64.115	80.985	105.733
29.855	64.376	81.296	106.708
30.435	64.598	81.314	106.778
30.682	64.754	81.686	106.945
30.803	65.309	81.936	106.963
31.070	66.126	81.947	107.110
31.091	66.744	82.054	108.224
32.552	67.365	82.068	111.122
32.973	67.651	82.335	111.764
33.770	68.158	82.397	113.663
34.274	68.257	82.402	113.820
36.796	68.568	82.521	114.581
36.800	69.179	82.575	116.009
37.149	69.295	82.794	116.176
37.348	69.298	82.878	116.479
38.265	69.344	82.888	116.685
39.052	69.832	82.972	116.960
39.453	69.859	83.449	119.861
39.777	69.923	83.549	120.202
39.824	70.393	83.567	120.303
39.890	70.693	83.767	120.213
39.894	70.800	84.243	121.990
39.897	70.803	84.377	122.110
39.952	71.131	84.586	122.347
39.995	71.532	85.018	122.440
40.345	71.716	85.282	122.545
40.546	71.894	87.732	122.750
42.405	72.048		

(Còn nữa)

TAXÉOL ROGIER

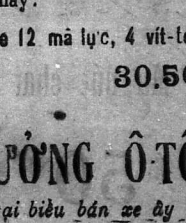
Thuốc chuyên-môn rất mạnh để trị bệnh lậu. Trị các bệnh như Gonnorrhée. — Cystite. — Catarrhe vésical rất hiệu. — Là một thứ thuốc mới các ông thầy thuốc ở thuộc-địa đều khuyên dùng thuốc ấy.

Giá một lọ : **1$00**

BÁN TẠI HIỆU BÁO-CHÍ

L. BLANC

81, phố Paul-Bert, Hanoi

QUÝ KHÁCH NÊN XÉT KỸ ?

Thử hỏi một vài người trong **350** *người có xe Ô tô* **BERLIET**

Tất thảy đều khen ngợi các cái hay của xe hiệu ấy, cũng là những sự lợi của xe ấy tại các xứ này :

Xe 12 mã lực, 4 vít-tết, 5 bánh xe thực tốt

30.500 F

XƯỞNG Ô-TÔ AVIAT

Đại biểu bán xe ấy (ở góc phố Gambetta)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

TẬP DỊCH PHÁP-VĂN

Dévouement à la science.

Si, comme je me plais à le croire, l'intérêt de la science est compté au nombre des grands intérêts nationaux, j'ai donné à mon pays tout ce que lui donne le soldat mutilé sur le champ de bataille. Quelle que soit la destinée de mes travaux, cet exemple, je l'espère, ne sera pas perdu. Je voudrais qu'il servît à combattre l'espèce d'affaissement moral qui est la maladie de la génération nouvelle, qu'il pût ramener dans le droit chemin de la vie quelqu'une de ces âmes énervées qui se plaignent de manquer de foi, qui ne savent où se prendre et vont cherchant partout sans le rencontrer nulle part, un objet de culte et de dévouement. Pourquoi se dire avec tant d'amertume que, dans le monde constitué comme il est, il n'y a pas d'air pour toutes les poitrines, pas d'emploi pour toutes les intelligences? Et l'étude sérieuse et calme n'est-elle pas là? et n'y a-t-il pas en elle, un refuge, une espérance, une carrière à la portée de chacun de nous? Avec elle on traverse les mauvais jours sans en sentir le poids, on se fait à soi même sa destinée, on use noblement sa vie. Voi-encore, si j'avais à recommencer ma route; je prendrais celle qui m'a conduit où je suis. Aveugle et souffrant sans espérance et presque sans relâche, je puis rendre ce témoignage qui, de ma part, ne sera pas suspect: il y a au monde quelque chose. qui vaut mieux que la fortune, mieux que la santé elle même, c'est le dévouement à la science.

AUGUSTIN THIERRY

Un trait de courage

Dans la dernière semaine du blocus, le chloroforme commençait à s'épuiser. Nous en devenions avares et nous cherchions à réserver le peu qui nous en restait pour les opérations graves. On m'amène un homme, un grenadier de la garde. Il avait eu la main droite fracassée par un éclat d'obus. Il fallait lui désarticuler et lui enlever le petit doigt. L'opération ne présentait ni difficulté, ni danger, mais elle devait être très douloureuse et assez longue. Je dis au grenadier:

— Il faut que je vous enlève le petit doigt.

— C'est bien, me répondit-il, faites.

— Est-ce que vous voulez que je vous endorme?

— Ce sera dur, l'opération?

— Oui, vous souffrirez, mais il n'y a aucun danger.

— Cela ne fait rien, si ce doit être douloureux, j'aimerai autant ,.

— C'est que nous n'avons plus beaucoup de chloroforme.

— Ah! bien! je comprends. Vous voulez le garder pour quelque chose de plus sérieux, pour la jambe ou pour la cuisse d'un camarade?

— Oui, c'est cela...

— Eh bien, vous avez raison. Ne m'endormez pas, mais faites vite.

Et il se tamponna son mouchoir dans la bouche, entre les dents. Je fis l'opération. Il était horriblement pâle. L'eau lui coulait du front à grosses gouttes; mais pas un mouvement, pas une plainte, pas un cri. Quand ce fut fini, je le félicitai de son courage.

—Ah! me répondit-il, il faut bien que les pauvres s'entr'aident.

D'après Ludovic Halévy

Tận-công với khoa-học

Ta vui lòng tin rằng sự ích lợi của khoa-học cũng vào hạng như những lợi-quyền to-tác. Nếu được như thế ta đã hiến thân ta cho nước, ta cũng như người lính hiến thân cho nước mà chịu tàng-tật nơi chiến trận kia vậy. Dù sự nghiệp của ta thế nào, ta cũ g mong rằng chi gương ta đã lợ, không bao giờ phai mờ đi được. Ước gì gương đó sẽ để trẻ cái ác bệnh thuộc đường tinh-thần của bọn tàu d'affaissement moral qui est la maladie de la génération nouvelle, qu'il pût ramener dans le droit chemin de la vie quelqu'une de ces âmes énervées qui se plaignent de manquer de foi, qui ne savent où se prendre et vont cherchant partout sans le rencontrer nulle part, un objet de culte et de dévouement. Pourquoi se dire avec tant d'amertume que, dans le monde constitué comme il est, il n'y a pas d'air pour toutes les poitrines, pas d'emploi pour toutes les intelligences? Et l'étude sérieuse et calme n'est-elle pas là? et n'y a-t-il pas en elle, un refuge, une espérance, une carrière à la portée de chacun de nous? Avec elle on traverse les mauvais jours sans en sentir le poids, on se fait à soi même sa destinée, on use noblement sa vie. Voi-encore, si j'avais à recommencer ma route; je prendrais celle qui m'a conduit où je suis. Aveugle et souffrant sans espérance et presque sans relâche, je puis rendre ce témoignage qui, de ma part, ne sera pas suspect: il y a au monde quelque chose. qui vaut mieux que la fortune, mieux que la santé elle même, c'est le dévouement à la science.

AUGUSTIN THIERRY

Mảnh gương can đảm

Trong tuần-lễ sau cùng khi bị vây đó, thì thuốc-mê gần cạn hết. Chúng tôi phải tằn-tiện mà số để dành lấy chút đỉnh còn lại ấy, để phòng có việc mổ-xẻ quan-trọng gì chăng. Họ đưa đến cho tôi một người lính pháo-thủ vệ ngoạch vệ binh. Người ấy bị đạn gãy bàn tay phải. Phải tháo khớp xương mà bỏ ngón tay ấy đi. Làm thì không khó-khăn, nguy-hiểm gì, song đau lắm mà khí lâu.

Tôi bảo người lính pháo-thủ:

— Tôi phải bỏ ngón tay út anh đi mới được.

— Được, ông cứ việc làm.

— Anh có muốn tôi đánh thuốc mê anh đi không?

Làm có đau lắm chăng?

— Phải, đau lắm mà không can nhi.

— Không ngại, nếu đau lắm thì tha rằng.....

— Vì rằng chúng tôi đây không còn nhiều thuốc mê.

— A! Phải! tôi nghe ra rồi. Ông muốn để dùng thuốc ấy vào những việc quan-trọng hơn, thắng-hoặc như có người trong anh em tôi phải cưa chân, cắt đùi chăng?

Chính phải thế...

Ông nghĩ phải đó. Thôi, đừng cho tôi mê đi nữa, mà ông cứ việc làm mau đi. Nói rồi lấy khăn mặt vò vào miệng. Tôi bèn cắt. Mặt anh ta xanh mét đi, bỗ-hôi chảy gỗ giọt ở trên trán, song không hề cựa cậy, than-thở kêu ca gì.

Khi xong việc, tôi bèn khen anh ta là can-đảm

Anh ta trả lời rằng:

— Ô! Những người khốn-nạn phải giúp đỡ cho nhau thế mới phải.

Ng.-văn-Thuộc

Tự do diễn đàn

Các nhà làm sách nước ta bây giờ nên thế nào?

Người ở đời có 3 điều kết-hệ: 1 là lập-đức, 2 là lập-công, 3. là lập-ngôn Lập-ngôn là thế nào? tức là nói ra một lời chính-đáng, mà muôn người đời không thể cải được; thế mới gọi là kết-hệ. Các nhà làm sách, tức là gánh vác cái trách-nhiệm lập-ngôn đó vậy. Sự làm sách có quan-hệ đến phong-hóa, vì sức văn tự có thể chuyển động được nhân-tâm. Điều hay để khuyên người, điều dở để răn người, cái gương soi chung cho người đời, không gì bằng quyển sách. Lời khen etc đáng lắm, lời chê cho phải lắm, cái cân cân nhắc người, cũng không gì bằng quyển sách. Xem như đức Không-phu-tử làm thành quyển Xuân-thu mà kẻ loạn-thần tặc-tử trông vào có ý sợ. Thế thì công-hiệu quyển sách rộng biết là bao; giá-trị quyển sách trọng biết là bao. Ôi, làm sách có phải dễ đâu, làm sách mà làm ra truyện phong-tình, truyện nguyệt-hoa, thì sách này là sách hối-dâm tiểu-thuyết sách hoặc thế-nguy-thư. Cái tai hại của quyển sách thiết thường lại thậm hơn con độc-trùng cần rắn bệnh truyền nhiễm nữa. Nguy-hiểm thay! Trên như mới rồi đây có hai cô thiếu-nữ tự-tử ở hồ Hoàn-kiếm. Đông-báo có đã nói đến. Nay tôi lại được nghe họ-sinh không đến chốn tiền nơi; nhưng cũng bởi tại cái độc (tiểu-thuyết xấu) nó làm làm lối cho đến nỗi. Ôi! cái ngọn bút của nhà văn-nhơ nó phá hại biết bao nhiêu tâm não của người ta, mà nó lại còn có sức giết chết người ta ngay, như cái lưỡi gươm của nhà võ-sĩ nữa, mới ác chứ! Nghề làm sách cũng như nghề làm quan, làm quan sắt giữ cái trực-tích pháp-luật, giáp nước, đẹp giặc, an dân chớ không phải vì kế nuôi vợ đẹp con, ăn no mặc ấm. Làm sách cũng vậy, cốt để giữ cái mục-đích giữ gìn phong-hóa, mở mang trí-khôn, chứ không cốt để mua được tiếng khen, bán lấy tiền lời. Nếu làm sách mà cốt vì cái danh-lợi riêng cho một mình, thì xã-hội có quí gì có người làm sách, mà phẩm-giá quyển sách này đối với người xem sách, há chẳng hề hèn lắm ru.

Nước ta đương lúc bây giờ, con đường quốc văn còn chật hẹp, cần phải có nhiều người cổ-động, chấn-phát lên. Thế là cần phải có nhiều người làm sách, nhiều người dịch sách để vậy. Cái vận-mạnh quốc-văn thuật ngày nay cả. Các phương hậu-học chúng tôi đây rất có lòng trông mong lắm. Xin thắp hương cầu nguyện cho cái hồn văn-tự được thông-linh; cái đền chức cho nền quốc-văn được mau mau thành lập, để tỏ chút cảm-tình sốt-sắng với quốc-văn. Nhưng ôi-ngại thay, quốc-văn nước ta bây giờ còn non nớt quá, chưa dám chắc được hoàn-toàn. Vậy nên trong một nhà hàng bia sách kia đã có một số ít sách thuộc về văn-chương thuần đặc » rồi. Sướng kẻ mà công học-vấn không đến nỗi đến chốn, ham thấy cái tên sách lạ lạ mà mua về xem, thì thì nào cho khỏi truyền độc qua được. Vậy nên đám trẻo ao chúng các nhà văn-sĩ nước ta ai đã có lòng nhiệt-thành với quốc-văn, phí tiền hết bao nhiêu tâm-huyết mà làm ra quyển sách gì, hay là dịch ra quyển truyện gì, ý muốn đưa sách mình ra hành-lý, trước hết xin cứ công bố lên trên tờ báo xem thử dư-luận công-chúng có ai phản đối gì không? Lúc nào công-chúng đã hoan nghênh mà công nhận rằng quyển sách này ý nghĩa chánh đáng, khen chê được công bình, văn-chương được thông-mậu không có dị-ngữ gì nữa. Thì nhà làm sách mới nên công-nhiên xin phép nhà-nước mà giữ lấy độc-quyền để ấn-hành ra bán. Xưa đã bỏ ích cho đời, sau lại lợi cho mình nữa. Như thế, tưởng chẳng vẻ vang lắm ru. Nếu quyển nào mà công-chúng không hoan-nghênh, không công-nhận cho, thì xin « vô phép » với chư-tiên-sinh mượn ngọn lửa của ông Tần-hoàng ngày xưa mà đốt bỏ đi, may ra có sót được tờ nào thì xin để lại sau ngàn muôn đời, mà làm một nhời tương cũng được. Xin chớ in-truyền bá ra làm gì mà tai hại cho đồng-bào. Được như thế thì quyền-sách mới có giá-trị, có công-hiệu, mới thật là lập-ngôn, mới thật là bất-hủ.

Kim-giang Hà-huy-Cát

Đoản-thiên tiểu-thuyết

Bước đầu của một nhà sáng-tạo vĩ-liệt

I. Mộng tưởng ở trong toa xe-hỏa

Chuyến xe tốc nhất chạy từ Canada đến Michigan sắp đến ga Port-Huron. Đã bảy giờ sáng. Trong đám hành-khách đang chen vai thích cánh kia, có một cậu bé mặt mũi tuổi tỉnh mà dáng điệu khẳng-khái đang chen chúc tìm đường đi. Cậu chen đến chỗ người bán rượu ở ga mà nói rằng:

« Thưa ông, Thomos Edison đi đến đây ạ.

— Tốt lắm đấy cậu, tháng cậu đấy »

Rồi người bán rượu đưa cho cậu ta một tháng đầy những bánh ngọt, bánh mỳ và đồ lợn.

Ông ta lại dặn cậu rằng: « Nhất là phải cẩn thận tiền nong mới được nhé, khéo chẳng có mất cắp hết. »

Cậu Thomos Edison gật đầu tỏ ý rằng đúng ngọt. Rồi cậu lững thững đi tìm người buôn nhật-trình ga mà rằng:

« Thưa ông, Thomos Edison đi đến đây ạ.

— Tốt lắm con ạ. Đây ta đã gói sẵn sàng gói nhật-trình nữa con đây. Trong ấy có nhật-trình và tạp-chí có đủ hình nữa đấy. Coi phải cẩn thận nó rách nhé.

— Xin ông cứ an-tâm, con biết đọc chữ và biết tính tiền. »

Rồi cậu Thomos Edison đem các thứ ấy, là vẫn lững cơ-thấy sự thương-mại của cậu, ra đợi xe đến ga, cậu gọi người chủ-sự mà rằng:

« Ông cai tôi là Thomos Edison đây. »

Người chủ-sự nói:

« Lên trên toa chở hàng kia, hễ có việc thì làm với họ. »

Thế là cậu Thomos Edison, mới xấp xỉ mười một tuổi đầu mà trong mấy phút đồng hồ đã được ba vị ở trong xe « Canada Michigan » rồi đó.

Trước là cậu được vào bọn làm xe toa chở hàng hóa, sau nữa là trong khi xe chạy được phép bán cho hành khách những bánh ngọt, đồi lợn tạp-chí và nhật-trình.

Ấy vậy Thomas Edison phải đi kiếm ăn sớm thế đấy.

Cho đến trước buổi bán ở Port-Huron, sau bị ăn cắt, sau vài tháng nữa ga-cắt quả, thành ra cơ-nghiệp. Ông có xin cho cậu được ba việc ấy: việc làm xe, việc bán bánh và việc bán nhật-trình. Ông lại cho thêm cậu ba đồng bạc và khuyên-răn cậu cẩn-thận về sự cần phải thảo-rát lấy, và phải tự lập lấy cơ-nghiệp.

Chuyến ấy cậu lên xe lần chuyến đầu. Khi xếp đặt hàng-hóa dâu đó, rồi thì cậu bèn đi khắp các toa bán bánh và nhật-trình cho hành-khách.

Cậu Thomas vốn có chí-ý và lại tay làm, khéo thảo-vát nên trong vài ngày đã thông-thạo công việc. Hàng hóa xếp rồi, đi bán khắp các toa một lượt rồi, cậu Edison về toa chở hàng ngồi ngẫm cảnh nghĩ ngợi, cậu nghĩ đến cha cậu ở cái nhà mỏ ở Port-Huron khó nhọc mà chẳng được mấy đồng tiền. Cậu nhớ lại những bài mà mẹ cố-gắng kiên-nhẫn dạy cho, mẹ biết bao nhiêu thì dạy cho con hết: nào đọc, nào viết, nào tính nào về.

Cậu thèm học lắm, vì muốn biết trong sách có những gì mới lạ.

Nhân cơ-hội tốt lắm được và đồng học, cậu đã nhất định tự bụng ngay lấy hai thứ cần nhất trong việc học là: thì giờ và sách vở. Muốn được rộng thì giờ cậu bèn thuê ngay mấy đứa ở ga đi bán hình thay, còn cậu thì nghỉ trong toa hàng hóa, đọc sách, những sách lấy, quyển thì mua quyển thì mượn hàng sách ở ga.

Trong các sách lấy, có một quyển cậu mê lắm, quyển sách lấy là một quyển « sách dạy về học-hỏi ».

Để đành rằng cậu không thể hiểu ngay được. Song cậu thích khoa Hóa-học lắm, vì cậu thấy khoa lấy dạy làm nhiều thí-nghiệm tỏ-rõ lắm, và chắc có thể vì đó mà chế ra được nhiều thứ quý-báu.

Thomas Edison khi đã nhất-định làm việc gì thì không ngại chi khó khăn, nên cậu nhất quyết tập làm thí-nghiệm về hóa-học.

Hãy giờ ông chủ sự đã cho cậu được tự do ở trong toa hàng-hóa rồi, cậu bèn đem vào đó một vài hóa-chất và năm bảy cái lọ và xếp cẩn-thận vào trong một xó toa, mà đấy gọi đó là phòng thí-nghiệm của cậu đó.

Rồi cậu đành liều thí-nghiệm.

Song lúc lấy cậu còn vụng-về lắm, có một hôm cậu đánh rơi vỡ lọ chất tinh, làm tỉnh ra ngoài không khí thì bốc lên ngùn-ngụt, cả vân lất toa cũng bốc lửa. Ông chủ-sự thấy đến những ngày được, song liều giận của ông không tắt được mau như lửa cháy. Bao nhiêu lọ trang-hoàng cho đi phí ng thí-nghiệm lấy đều bị quăng cả xuống đường, nhà « Hóa-học » thì bị một mẻ thực đáo-để, đồ chưa kịp được nghỉch lửa!

Thomas Edison tiếc và giận lắm, chớ không nản chí chút nào. Song cậu biết rằng từ nay giờ đi không thể lấy toa chở hàng-hóa làm phòng thí-nghiệm được nữa.

(Còn nữa)

Song-Nam

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xương đa dầy, đau đa dầy, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1$ 10

Có bán tại: Nhà Bá chuông, Hanoi 3001

MAO-SENG 盛

Ane Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiện tôi muốn mong đông khách.

Quí-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

3013 MAO-THINH kính cáo

女考義節孝忠

Trung Hiếu Tiết Nghĩa kỳ-nữ

I. — *Song-phượng kỳ-duyên (sự-tích Chiêu-Quân công Hồ) in lần thứ ba, có đối lại các bức vẽ mới. Giá* 0$ 90

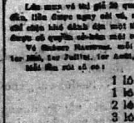
II. — *Tái-sinh-duyên (sự-tích Mạnh-lệ-Quân) Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá* 0, 90

III. — *Tục Tái-sinh-duyên, cũng chia làm hai cuốn: Tiền-biên và hậu-biên, mỗi cuốn giá* 0, 90

Tiền cước gởi mỗi cuốn 0$ 90

Thư và mandat xin gởi cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN, Hanoi. 3049

QUÀ TẾT

Nhân dịp tết bản-hiệu không biết lấy gì tỏ lòng cảm ơn các ngài, vậy xin kính biếu tập diễn-ca-nôm của Phan-văn-Trình, diễn ngắn nhỏ để có tết, khi gói thơ lấy hàng xin các ngài cứ tiện thêm hàng mấy thứ cần mấy: tây ý các ngài chọn. Tập viết-ông Phan-Kế-Bính, ông Phan-Yên ed-hành, tập Việt Hán Minh Tri, Việt-Hán Nhân-Diện, Việt-Hán Quốc-Văn, Việt-Hán Quốc-Văn vừ tập những tên tục và địa-danh và ông Phan-Kế-Bính, là tân thương-cuốn của ông Nguyễn-Quang-Thiều. Nay kính

NGUYỄN-TIẾN-HÀM dit THUẬN-THÀNH

Bottier - Chapelier

7, Rue des Cotons Hanoi

Hàng đẹp tốt, giá trung-mong-cần-hiệu-hàng 8 năm.

Casques en liège

1$50

HAI-CHINH. — HANOI

Mũ nút chai

1$50

3.019

Hiệu kim-hoàn

HOÀNG-QUANG-THIỆN

Bijoutier

CERTIFICAT D'ART DÉCORATIF

Hanoi, 91, Rue des Changeurs, Hanoi

Nhà làm đồ vàng bạc ở giữa phố hàng Bạc, chế-hiệu có bằng tốt-nghiệp về nghề chạm chữ tại trường Công-nghệ Hanoi. Kén toàn những thợ rất khéo, làm cẩn thận, vàng đúng tuổi. Các ngài chiếu-cố lại xin cứ giao cho được vừa ý, không phải lo ngại điều gì. 3023

DELEULE & DETOUILLON

76, Phố hàng Trống, Hanoi

Quí-khách nên mua những xe đạp thượng hạng mà giá lại rẻ không đâu bằng.

XE-ĐẠP TERROT:

Thượng hảo hạng	62$ 00
Hạng đi đường xa B.	52. 00
Hạng đi đường xa A.	50. 00

XE-ĐẠP ALCYON:

Thượng hảo hạng	60. 00
Hạng đi chơi	52. 00
Hạng đi đường xa	48. 00

XE-ĐẠP « DRAGON D'OR » 40. 00 3035

Nhà Bán-đồ « TÂM-TẬM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

CÁC NGÀI CÓ THỂ ĐƯỢC:

MỘT TRIỆU

HOẶC 500.000, HOẶC 200.000, HOẶC 100.000 QUAN

Muốn được một số tiền ấy, nên mua một cái vé

CRÉDIT NATIONAL 1920

Lần mua vé thứ ba giữ 25 quan, năm mà đóng liền 25 tháng mất tháng ba mươi quan. Hãy tiến lên đến. Tiền được ngay cái vé, chẳng mảnh có quyền nữa, hễ vé trúng số thì được số đến. Mình chỉ cần biết chính xác một tí, thật hiểu như không ngờ đến, mà đã được dự vào cuộc rất tốt, để được có quyền nhận-lấy một tài vé rất quý có sinh lợi-tức.

Vé Crédit National, mỗi năm tính lợi-tức một số; 12 lần Janvier, 1er Février, 1er Avril, 1er Mai, 1er Juillet, 1er Août, 1er Octobre, 1er Novembre.

Mỗi lần rút số có:

1 lô	MỘT TRIỆU
1 lô	500.000 quan
2 lô	200.000 quan
3 lô	100.000 quan
6 lô	50.000 quan

Tiền rất số tiền kỳ trong một năm cộng là 20 triệu quan

Như vậy rất số cũng để trúng làm

Muốn dự các cuộc rút số kỳ, nào gửi 20 quan cho ông chủ nhiệm nhé:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE (France) R. C. 6576

Tiền bán vé mãy theo phát hành ngày 25 Mars 1920, các khế trong số được đổi đến chậm nhất

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc:

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.

Chế toàn bằng chất: Santalol chất: Salol và chất: Uroformine

Giá 1$20 một hộp

Dépuratif Ribal

Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền: 1$30

Pommade Ribal

Làm cho dứt đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc D'puratif Ribal.

Giá tiền: 0$80

BÁN TẠI HIỆU BÁO-CHẾ

L. BLANC

31, phố Paul-Bert, Hanoi

30 3

Mấy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhứt-mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE

selon formule du Docteur CASAUX

Hiệu bào chế CHASSAGNE

Lafon et Lasaze

có bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-hội-đồng Paris, kỹ-nghệ

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rạo phải làm cho hay ho dật uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

3001 MẠU BỔ 1$40

Cuộc đánh số lấy đồ. — Tòa Đốc-lý Hanoi có mở cuộc đánh số lấy đồ (Tombola) để quyên giúp cho xã Hauviné à con nuôi thành-phố Hanoi ở quí quốc. Tất cả có 50 lô được trúng giải, giá đáng là 16.000$ 00. Giá bán mỗi vé: 1$00. Đến ngày 1er Mai này thì mở số. Có sán vé tại bản quán. Ở ra xin định thêm tiền cước gửi recommandé.

Các đồ giải thưởng đã đem bày tại nhà Grands Magasins Réunis, Hanoi.

Ngạch học chính. — Mme Roux, giáo sư hạng nhất, ở trường nữ-học-sinh Hanoi, nay đổi về trường nữ-lưu sư-phạm Hanoi, thay Mme Arnaud.

Mme d'Argence, giáo-sư hạng ba ở trường tiểu-học tây Hanoi nay đổi về trường nữ-lưu học-sinh thay Mme Roux.

Mme Dougnet, giáo-sư hạng ba nay bổ vào trường tiểu-học tây Hanoi.

M. Carré, giáo-sư hạng nhất tại sư phạm Hanoi, nay bổ đi đốc-học trường tỉnh Hải-dương và kiêm thanh tra các trường trong tỉnh ấy.

M. Lemoine de Margon giáo-sư thượng hạng nhì đốc-học các trường Đáp-cầu và Bắc-ninh, nay đổi về trường sư-phạm Hanoi.

M. Cuillai, giáo-sư hạng nhất, tại trường Henri Rivière Haiphong, nay đổi về đốc học các trường ở Đáp cầu và Bắc-ninh và kiêm thanh-tra các trường trong tỉnh ấy.

Mme Rosfol, giáo học hạng nhất tại Nam-định, nay lĩnh chức đốc-học trường nữ học tỉnh ấy.

Lại giấy bạc giả. — Sở mật-thám lại mới bắt được giấy bạc giả năm đồng nữa. Đó này sao làm giấy bạc giả thế. Vậy ai tiêu dùng nên cẩn thận.

Bị xe đè phải chân. — Ngày hôm mùng 3 vào hồi 3 giờ rưỡi, cụ Nguyễn bá-Bỉnh ở phố Bờ-sông số nhà 10 thì đương cưỡi với một cậu tế ở nhà, có Thanh bà chợ có một cái xe bò chở nặng đi qua đó phải hai người ở ao, người nhà cho vào nhà thương bược thuốc xong rồi lại về cả.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Cháy. — Hồi sáu giờ sáng ngày hôm qua nhà tên Tejan Vinh-Bưng bán hàng gạo ở phố Courania phát lửa ở gian kho chứa gạo. Bếp cánh sát bờ sông được tin lập tức cho vòi rồng lại cứu chữa thì dập tắt được ngọn lửa ngay. Tuy thế hại mất mấy bó giấy ngã sấu đáng giá không mấy đồng. Hiện sở cảm còn đang tra xét xem hỏi vì đâu mà cháy.

Con nhà ai? — Thím khách tên là Tại A mọi 29 tuổi nhà số 158 ở phố Bonnal giắt lại sở cảm một đứa con gái tên gọi Lê-thị-Lợi lên sáu tuổi mà thím khai rằng thấy nó lạc ở đường. Hiện sở cảm còn đang cho đi tìm cha mẹ đứa bé để giao giả.

Giải ra ngoại châu. — Ngày hôm qua linh cảnh-sát bắt được ba tên ăn mày đi trong thành phố đã điệu cả về ở cảm để giải ra ngoại châu.

Gửi vào tòa án. — M. Vũ-văn-Trấn tức Cư-ong ở số nhà 17 phố Amiral Courbet bị thưa đánh một tên bồi con; M. Gilles Georges ở phố Félix-Faure bị thưa đánh M. Thiều tức Cự-long; Hoàng-đức-Lực 27 tuổi làm thư-ký cho một bà đầm bị thưa đánh có thương tích người thợ mộc của Đào-văn-Tốn ở phố Đường-sắt; Nguyễn-đức-Kiên 3) tuổi cai khố đỏ, Trần-đức-Thắng 2) tuổi, nấu bếp, hiện không có việc, nhà ở Lạc-viên bị thưa tang dẫng ăn cắp 5$ của Ng-t-Tân; Dương-thị Bín 17 ở nhà số 91 phố Clémenceau bị thưa đánh tên Phó-thị-Liên ở phố Đường-sắt; Lê-văn-Biêu tức Long, 33 tuổi, nhà ở Đồng-khê bị thưa đánh tên Nguyễn-văn-Thanh.

Những người trên này phải giải cả vào tòa án để xét.

Một dịp may ít có

Có Máy-chữ: Remington N° 10 Cho thuê hoặc bán.

Hỏi tại Lê-Bá-Thân, 8 Ruelle de Quảng-Lạc, Haiphong.

5.626

Có ô-tô hiệu Penhard 15 mã-lực, 6 chỗ ngồi, giá rất hạ, hỏi tại nhà giấy P. Briffaud ở Sáu-kho Hải-phòng.

5612

HẢI-DƯƠNG

Một đám hội nên xem. — Vùng Hải dương và huyện Bình-giang có hai nơi thờ thần tứ danh, tương-truyền đã được sắc vuốc nhà thờ đến biết cả, hai nơi ấy chỉ cách nhau có một cánh đồng con, tức là chùa Quỳnh-lâm là tự đời nhà Trần hiện trên ra, mà đến An-sinh là nơi thờ hai vị Hoàng-đế nhà Trần, và chính chỗ đất An-sinh này là nơi giữa tích họ nhà Trần vậy. Cho nên cứ tháng tư chùa trong lịch đại nhà Trần đều đem về tăng ở đấy. Hai nơi sinh đế, hãy giờ vị tăng-thương thay đổi nhiều, nên không được ngay ngắn như mọi nơi, nhưng đến xem cái dấu-vết của đời xưa còn lại, cũng đủ khiến cho mình động tâm lòng hoài cổ bồi hồi.

Vì lòng muốn hiểu tận cội tích gốc ông huyện Bình-giang là M. Võ xuân-Tâm thấy đến nhiều nơi hư hỏng, có ý định sửa sang lại, nay công việc đã xong, định đến ngày mồng ba tháng ba này tức là 15 avril làm lễ khánh-thành, mời ân tiện mở một hội chợ hàng xén đến xem, có nhiều trò vui như đánh cờ người, thi ngựa, thi xe đốt cây bông, đánh vật, leo dầu, vân vân. Đến lại có đường xe ô-tô vào được ngay cửa chùa, bà con ta ở xa sẽ nhân dịp đến xem. Vì trước là du-xuân, sau là ôn lại một trang lịch-sử nước nhà, lưởng shông phải như những cuộc phiếm du vô ích khác. Tiền cả hàng lại rẻ qua sang bên kia mà nghiên-cứu cái tấm cô phong rao: «Quỳnh-lâm khánh đá thường đông.... Hội mở từ mồng ba đến mồng tám, tức là từ 15 đến 20 avril này.

Khiêm Phủ lại cảo.

HÀ-ĐÔNG

Lại cái nạn ô-tô. — Hồi trưa hôm 28 mars vừa rồi, chiếc ô-tô hàng số 13.0 ở Phủ-lý về, khi đi tới km 26 × 3.0 mé trên làng Bình-lang, phủ Thường-tín, tại nỗ bánh, cán hành khách đến bị thương, may gặp chuyến xe tốc về, thì ai nấy đều lên xe nhà để về nhà thương Hà-đô buộc thuốc. Hiện đã cho xét việc này.

BẮC-NINH

Ai tin. — Bản-quán được tin buồn rằng, cụ Hoàng-thị-Nhung, là thân-mẫu ông nguyễn-văn-Điều, thư-ký tại tòa sứ Bắc-ninh vừa tạ-thế. Cụ năm nay 73 tuổi. Chiều giờ sáng hôm nay sẽ cất đám ở nhà thờ tỉnh Bắc-ninh.

Bản quán có lời kính-viếng cụ và chia buồn cùng ông Điều.

Ô-tô lăn xuống bờ. — Chuyến xe tốc tối hôm thứ ba hồi qua 7 giờ ở Hanoi về đi đến đường đốc Sen-đầm, thì có một cái ô-tô trong có hai người, một người cầm may, vì đang trời phải Tây-sơn ở đường đốc phố Hàng-mỹ đi lên đám phải một cái tốc xe rồi từ trên đốc lăn xuống dưới hết, may người không can gì, chỉ hư hỏng xe mà thôi.

Tế văn miếu. — Hồi 7 giờ rưỡi sáng hôm thứ năm các quan tỉnh và phủ huyện đã lên nội Phúc-đức tế văn-miếu.

KIẾN-AN

Việc lôi thôi ở trường Nghi-dương. — Hôm 25 tháng Mars vừa rồi tại trường Nghi-dương có xảy ra một chuyện lôi thôi. Việc ấy đã đến công-môn. Theo lời thầy giáo học tổng Nghi dương, thì hôm ấy chánh-tổng làng ấy cho dân đánh đến mượn bàn ghế mang ra đến để dạng. Thấy giáo không cho mượn. Chánh-tổng đã có ý kiếm thù đến nhà trường lăng mạ thầy giáo, rồi phá cửa vào làm tan nát cả học-cụ nhà trường, lại đuổi đánh thầy giáo. Theo lời chánh-tổng thì khi là bị thầy giáo học lăng mạ hàng tổng mà gây nên truyện.

Việc này chưa hay xét xử thế nào. Nhưng dù sao mặt lòng, đương buổi dạy học mà đặt-nhập làm nào-động như thế thì chánh-tổng cũng là có lỗi rồi.

Ng.-ngọc-Đạt

SƠN-TÂY

Đàn bà cũng xin ra ứng-cử nghị-viên. — Hôm vừa rồi Mme Trần-thị-Oanh, buôn bán ở phố Lạc-sơn, có đem theo một tá đơn và môn-bài vào quan Công-sứ bản tỉnh để xin ra ứng cử nghị-viện ban thương-mại. Nhưng trước khi đệ đơn, Mme Oanh có xin phép quan cho được hỏi vài câu. Quan Công-sứ cũng sẵn lòng trả lời Mme Oanh.

Sau Mme Oanh có hỏi quan Công-sứ như người thế nào thì được đi đự bầu, mà người thế nào thì được ứng bầu.

— Bẩm có phải những người có môn-bài thì được có phải không?

Quan Công-sứ rất lời. được. — Bẩm thế thì chúng tôi cũng xin ứng cử.

— Tiếc rằng, hiện nay chưa có nghị định quan Thống sứ cho dân ta được ứng-cử, vậy bà hãy thong thả khi nào có nghị-định bà sẽ ra ứng-cử.

— Bẩm thế thì tôi xin về.

Sau ng o dân Mme Oanh ở đã sứ ra về ngay. Lời bà nói lại ngang như thế, thì Mme Oanh có trả lại, tại thấy mấy người không đủ tư cách cũng dám xin ra ứng-cử nghị-viện thương-mại, nên tôi xét mình tôi tuy là đàn bà mà cũng có công tâm, không biết nịnh hót, không bởi lông tìm vết, không ra luồn vào cửa, nên tôi xin ra ứng-cử, để giúp bà con hàng tỉnh, may ra có bổ ích gì chăng, nay chưa có nghị định thì tôi lại xin thôi.

Người ta nói rằng khi câu truyện ấy lan ra đến ngoài, thì trong số những người tỉnh nguyện ứng-cử ban thương mại có người phải xin rút đơn ra.

BẮC-GIANG

Việc cấm thuyền đi gạo. — Vì một chiếc thuyền của gạo bị tàu *Chan Kong* của nhà *Loi sing* ở Hải-phòng đụng phải chìm hết 9 giờ đêm 29 mars vừa rồi, ở mé trên là Đa-by, mà một người đàu bà là Nguyễn thị-Hai bị chết đuối, thì việc này đã có xét.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Cái thú đoạn bọn phù hòa xa. — Tại một xó nhà tranh vách nát của tôi về địa phận làng Kim-lũ, huyện Tuyên-hóa, một người thiếu-phụ mặt mày xơ xác, quần tay bẩm bụng, đương bị trói mắc, nằm than khóc một cách thê thảm; coi khổ tình không bao nào tả thấu. Hỏi ra người thị tên là Tăng người tỉnh Hà-tĩnh, nhà nổi gia sự đơn nan, mới lìa mẹ đẻ sở bồn xa Kho-nét làm ăn, không may bị tên phu Hường đàng, trái bỏ đó rồi lấy tiền mất.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Tiệc mừng ông Bùi-quang Chiêu. — Ngày thứ bảy 10 avril này hội Khuyến học, hội Ái-hữu công thương và hội Ái-hữu cựu học-sinh trường Chasseloup Laubat, sẽ đặt tiệc nghênh tiếp ông Bùi-quang-Chiêu.

AI MUỐN BÁN xe camions từ 1.500 kgs. cho đến 2.000 kgs. chở hàng và hành-khách, xin viết thư cho: M. BÙI-KHẮC-MINH, Entrepreneur de Transports Automobiles à Vinh, hiệu này cần mua mấy cái, giá phải-chăng thì mua.

5630

TAM-TỈNH-Y-QUÁN

Phố hàng Ghế-gai, số 16, Nam-định

Hiệu Tam tỉnh có thầy thuốc xem mạch, biết được bệnh nhân, trị bệnh biết hoàn cầu bảo cáo, hoàn tàn cao chế huyền cực tinh tế, chữa đủ các bệnh mới lâu đã mạn đã trọng, số sống phục sẽ chữa cũng được hồi sinh khỏi tử, người giàu có lấy phải giá, người nghèo cứng giá không phải gia thuốc cũng cho, chữa các bệnh như sau này: đau đầu nhức mình, gì tinh, hoạt tinh, lãnh tinh đương lợi không để, đau bụng kinh nguyệt không điều, huyết ít, huyết đen, huyết nổi, huyết tinh, khí hư sắc bạch đới, kém sức kém kinh thấy gió liền mắm sinh ra trầm chứng không để ba có đi không nổi, các chứng đau bụng đau tức kinh niên, ho lao, hen, đàm suyễn, thổ huyết, khạc huyết, sưng huyết, ho huyết, ỉa huyết, băng huyết, phong thấp có chuyên xét trong tử hai, phá thông, gió mới hộp hay là nhai 1 đồng.

Bạn mắt sợ lòng rộn hay xa tăng mi bản hiệu chỉ chữa nên giờ thì khỏi mà mới không có vọc, mắt mới 1 đồng. Trẻ con sam kinh đàm suyễn tế 1 mắt nhai 5 hào.

Lận và giang mai bản-hiệu chữa khỏi về giết sạch không tiêu tiền lại sinh dục như thường mắt chai 1 đồng, thuốc 6 hào. Cao ba tăng thực tiết mắt lạng 5 hào. Thuốc bổ năm nhung sang bổ hoàn giá trở trai gái đều dùng được cả mắt hộp 1 đồng.

Bệnh cai á phiện ngài nào ăn nặng đã lâu uống khỏi không vật và đi làm được, hạng nhất 2 đồng 1 chai, hạng 1 đồng, chai con 6 hào, gửi khách ở xa viết thư về bản hiệu gửi thuốc tới ngay gửi cách lĩnh hóa giao ngân, ngài gửi mandat thanh, xin đề nhơn-sao này: M. [illegible] ở Nam-định.

Hoa Đào Trước Gió

(NAM-TRUNG TINH NỮ-LANG)

(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$65. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho:

M. BÙI-XUÂN-HỌC

Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.

5.558

SÂN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 9 Avril 1926

NGỌC VÔ HÀ

Tích này có vai ông thầy thuốc bị oan, tả tình cảnh rất là ai oán.

Tối thứ bảy 10 Avril 1926

TRẠI CHIÊU QUÂN

Tối chủ nhật 11 Avril 1926

TẠI HỢP BẠC TỈNH LANG

Tối thứ hai 12 Avril 1926

MƯU GÁI TRẺ MÊ THẦY ĐỒ

Tối thứ ba 13 Avril 1926

Kính trình các quý-khách biết rằng: vở hài-cải-lương « Con kiến kiện cỗ khoai » và vở « Tạo-hóa liêu nhân » là vở hát đã soạn theo lối cải-lương mới như ca ngâm lý thi bản hội định đến tối thứ ba 13 Avril và tối thứ năm 15 Avril này thì diễn lại để rồi đem in ra thành sách bán. Vậy xin các quý khách giữ chỗ ngồi trước; có bán vé trước từ tối thứ hai và tối thứ tư.

CÁI KIỆN KIỆN CỦ KHOAI

Vở chèo cải-lương soạn thành được nhiều điệu hát rất hay, câu hát thâm thúy và có ý vị lắm. Lâu nay diễn lại có sửa đổi lại để in thành sách bán. Đang 8 giờ tối hoài diễn. Xin giữ chỗ ngồi trước

Tối thứ tư 14 Avril 1926

BẠCH VIỄN BÁO TÍN

3006

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy đọt.

Giá tiền 0$90 3001

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÁO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh cảm.

Mắc bệnh cảm, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh cảm, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rasoel

0$60 một ống sáu cachets

3001

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

có tờ những chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình là, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri không ai có thể tin được.

Những người ăn cơm rồi hay uống rượu, nên dùng thứ rượu bổ để tăng ngày dùng qua rất hay, tăng sức ăn thường, trước lạ phải lấy giới cho quí được phòng chế-tạng để tỉ hành-giả.

Thêm tốt.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bán-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thế có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư từ bảo này.

3001

Rượu hiệu DUBONNET

Rượu bổ và dương tấp Sức lực

Trong gia tộc giờ uống rượu **DUBONNET** thì trước giờ ăn cơm một khắc đồng hồ

Agents généraux en Indochine: CHARRIÈRE, DUPUCHE, GARRIGUENC & Cie

EN VENTE
AUX
GRANDS MAGASINS RÉUNIS
PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

ANISETTE « Marie Brizard ». . . . La meilleure et la plus appréciée des Gourmets. . . . . { La 1/2 bouteille 10 f. / La bouteille 19 f. 75

3005

THUỐC CHỮA BỆNH NHỨC ĐẦU

Ngủ là rất cần dùng cho khi mệt nhọc. Nếu khi nào ít ngủ hay không ngủ được, nhức đầu, nhức gân, đau lưng, đau thần kinh hệ, hay là vì nóng nực không ngủ được, nên không chịu chữa ngay các bệnh ấy thì sẽ sinh ra gầy mòn, yếu đuối, đau gân, thực là nhiều nỗi thảm thương. Muốn chữa khỏi các bệnh ấy, muốn ngủ cho ngon giấc thì nên dùng thuốc *Neurinase*. Thuốc này hiện quan bác-sĩ Leroy coi quản các nhà thương ở Ba-lê đã cho là một thứ thuốc rất hay và không có nguy hiểm gì cả.

Ở các hàng báo-chế lớn đều có bán cả.

3045

TREPARSOL

Thuốc này các thầy-thuốc đều dùng. Ở các nhà-thương Đông-dương đã thí-nghiệm. Là một thứ thuốc tốt, rất công-hiệu, để thay thuốc tiêm (914).

Để trị bệnh-lị.
Bệnh giang-mai.
Bệnh sốt-rét ngã-nước.
Ống lớn 30 viên. Ống nhỏ 15 viên.
Ở các nhà Báo-chế có sách dặn bảo mọi việc về cách dùng. 3051

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập từ năm 1886, là thường gọi là hiệu thuốc Lớp-láng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN DÙNG THỨ NÀY MÀ HƠN:

ŒNO KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một lít:* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.

ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh giáp và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần-hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai:* **1,25**

GOUTTES NOTAI, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* **0.80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thư về, bản hiệu xin trả lời ngay
Tiền gửi hàng phần người mua phải chịu 3003

PHÀM,

Thứ chè tốt thời quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lắm hạng chè chỉ vào độ đầu xuân thì uống được, lì lâu thì nhạt nhẽo. Bấy là hạng chè già lá cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến-động.

NHƯ,

Muốn được hạng chè chính hiệu NINH-THẢI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Xin quí khách xin chớ để sự biến-động ấy xin chực tiếp quí bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THẢI-HIỆU
số 10, phố hàng Ngang, Hanoi
số 113, phố Khách, Haiphong
số 78, phố hàng Trống, Nam-định
Kính-cáo

3022

Các ngài chớ nên quên rằng mùa đông năm nào cũng dùng thuốc ho

Sirop Nofal

đã chữa khỏi biết bao nhiêu người về các bệnh như là:

Cảm, đau cuống phổi, ho gió, ho rát cổ, vân vân...

Thứ thuốc này hay, nên bán mạnh lắm.

Chai lớn giá: **0$90**

Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
Số nhà 59, phố Tràng-tiền
HANOI 3002

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

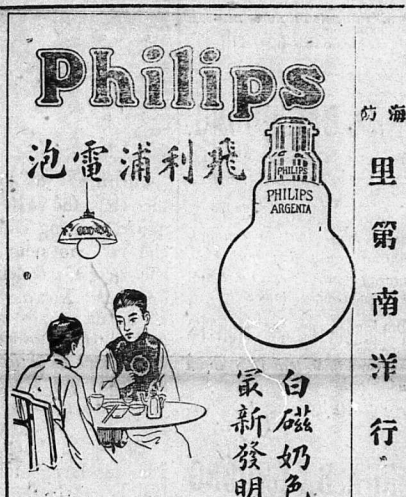
THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sót
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . **0$30**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, RUE PAUL-BERT, HANOI 3022

Bộc-quyền đại-biểu: DIETHELM & Cie
45, Avenue Clémenceau, Haïphong

Trong các thứ rượu Cassis

thì

RƯỢU CASSIS FOURNIER
DEMARS

là

NGON NHỨT

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haïphong, Hanoi, Nam-định, Bến thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saïgon, Pnom Penh.

3007

INJECTION PEYRARD

Thuốc thực hiện này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ
ĐỂ TRỊ BỆNH ĐAU-LẬU
một bị hay là có đi lâu rồi
Trong 223 người A-Rập dùng thuốc này thì tỉnh bình hết 221 người (Ở theo lời phúc các lương-y ở Alger)
Bán cùng các nhà thuốc có danh.

RHOMNOL

Của các nhà Laboratoire Leprince, là một thứ thuốc bổ rất mạnh, cho những người vì lao-động quá mà suy-nhược, và nhất là người nhọc-mệt trí-não, mỏi thần-kinh, rất tinh nghiệm.
Thuốc viên: Mỗi ngày 6 hay 6 viên.
Tại tất cả các nhà Báo-chế và Bào-kỳ đều có bán.
3052

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn dã tiêu tán đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:
Đau tỳ vị, bệnh dạ dày, bệnh ỷ chua, vân vân...

Giá bán: **0$85** một lọ

Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

BOROSODINE LUMIÈRE

là thuốc chị bệnh não chất thần kinh rất linh nghiệm.
Ai mắc bệnh, váng óc, rối chí khôn, không ngủ được, trong mình bức bối khó chịu, dùng thuốc này khỏi ngay, ngủ ngon, trong mình dễ chịu, khoan khoái.
Ở các hiệu bào-chế Đông-pháp đều bán cả.
3035

● KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết ở số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán ký, để cho người làm dễ tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẩn tắt, hoặc thảo quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không hiểu mà trả lời.

CỨ MỖI NGÀY
lại uống
MỘT VIÊN THUỐC HƯỞNG
CỦA ÔNG
Lương-y DEHAUT
uống trước khi dùng cơm, thì CHẮC BẰNG KHỎE MẠNH LUÔN và ngăn ngừa các chứng bệnh nguy hiểm bởi tại huyết hư hay là ăn không tiêu mà sanh ra.
Thuốc nước này trị các chứng bịnh:
NHỨC ĐẦU, ĂN KHÔNG TIÊU, NẶNG BAO TỬ, CHÓNG MẶT, KHÔNG THƯ THỚI
BÁN TẠI: Nhà ông Lương-Y DEHAUT, 147, Faubg. St-Denis Paris, gồng khắp trong các tiệm thuốc.

Le PARFUM des HUMANITÉS

(SỬ-KÝ THANH-HOA)

Soạn-giả: E. VAYRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . **2$00**
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển **1.00**
Ở các tỉnh, xin dính thêm tiền cước gửi
Recommandé: 0$30 thứ 2$00
và 0$20 thứ 1$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

BANQUE DE L'INDOCHINE

ĐÔNG-PHÁP HỐI LÝ NGÂN HÀNG

東法滙理銀行

SÁNG LẬP RA TỪ NĂM 1875

Có những chỉ-dụ sau nay, chuẩn cho được hưởng-thụ đặc biệt quyền lợi:
21 Janvier 1875, 20 Février 1888, 19 Mai 1900,
6 Janvier 1920, 12 Janvier 1921, 13 Janvier 1922, 17 Janvier 1923,
10 Janvier 1924, 16 Janvier 1925, 16 Juillet 1925 và 11 Décembre 1925.

Tư bản dự định: Francs **72.000.000**
Tư bản nộp rồi: » **68.400.000**
CÔNG CỘNG KHOẢN DỰ-BỊ NGÀY 30 JUIN 1294: » **84.069.020**

Chánh quán tại: Paris (VIIe), 96, Boulevard Haussmann

Chánh trị-sự: M. A. DE MONPLANET, Hộ-bộ tổng thanh-tra hàm, Chánh chủ ngân hàng Crédit Commercial et Industriel, Chánh chủ công-ty mỏ Than Hongay (Société française des Charbonnages du Tonkin).
Phó trị-sự: M. STANISLAS SIMON, trị-sự công-ty Điện-Việt Thiết-lộ.
Tổng chưởng-khiên: M. THION DE LA CHAUME, nguyên Hộ-bộ thanh tra.

Các chi quán:
Tại Đông-Pháp: Nam-kỳ: SAIGON.
Trung-kỳ: TOURANE.
Bắc-kỳ: HAIPHONG, HANOI.
Cao-mên: PNOM-PENH, BATTAMBANG.
Quảng-châu-loan: FORT-BAYARD.
Tại Vân-nam: MÔNG-TU, VÂN-NAM-PHỦ.
Tại Tiêm-la: BANGKOK.
Tại Anh thuộc-địa: SINGAPORE.
Tại Trung-hoa: BẮC-KINH, THƯỢNG-HẢI, THIÊN-TÂN, QUẢNG-ĐÔNG, HƯƠNGCẢNG, HANKÉOU.
Tại Phi-châu: DJIBOUTI.
Tại Tân-thế-giới: NOUMÉA.
Tại Tahiti quần-đảo: PAPEETE.
ETABLISSEMENTS FRANÇAIS DE L'INDE: PONDICHÉRY. 3045
Điện viết tắt để gửi điện-tín: INDOCHINE.

THUỐC
MUSCULOSINE BYLA
VITAMINÉE
LÀ NƯỚC THỊT NGUYÊN CHẤT NẤU ĐẶC LẠI

Là một thứ thuốc bổ rất mạnh
TRONG
NHỮNG KHI GÂN CỐT SUY-NHƯỢC,
NHỮNG LÚC THAO-LUYỆN MỆT NHỌC,
HOẶC NHỮNG LÚC MẮC BỆNH MỚI KHỎI
Thân-thể khang-thái
Sức-lực cường-kiện

ETS BYLA 50, AVENUE DE L'OBSERVATOIRE, PARIS (FRANCE)

3045

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN